ԻԲ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5821 11/24 ՄԱՐՏ 1905 ՈՒՐԲԱԹ 17 ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ 1323 ԻԲ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5821

درعلیه غلطه‌ده « آره‌وه‌لك » غزته‌سی اداره‌خانه‌سی

Նամակ, հաշ որ եւ է գրուածք պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քարաքէօյ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ եւ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղր.
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆր.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի

Յայտարարութեանց համար պէտք է դիմել ազդեցի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20

ՔՆՆԱԴԱՏԱԿԱՆ

ԻՊՈԼԻՏ ԹԷՆ
ԵՒ
ՏԻԳՐԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ (*)

Ա.

Երկար ատենէ ի վեր զրկած էի ինքզինքս քննադատական զբօսանքէ մը: Բայց քանի որ առիթը ինքնին ներկայացաւ, եւ մանաւանդ որ ուրիշներ կը հարկադրեն զիս եւ կը փափաքին որ ձեռքէ չփախցնեմ առիթը, բնականաբար ես ալ պատճառ մը չեմ ունենար այլեւս անոնց հաճոյական չըլլալու: — Tu l'as voulu, Georges Dandin ! =«Դո՛ւն ուզեցիր, Թորոս աղբա՛ր»:

«Մաղիկ» կիսամսեայ հանդէսին 11 եւ 12երորդ թիւերուն մէջ, հատուածաբար կարդացի թարգմանութիւն մը, որ չաւարտեցաւ դեռ, քանի որ վերջին վերջակէտէն յետոյ գրուած կը տեսնեմ սա յուսադրական ծանօթութիւնը՝ «Մնացեալը յաջորդիւ»: Իպոլիտ Թէն ֆրանսացի մեծանուն քննադատին «Գեղարուեստի Իմաստասիրութիւն» խորագրով երկհատոր գրքին առաջին քանի մը էջերուն թարգմանութիւնն է ան, արդիւնք Տիգրան Յովհաննէսեան անուն անձի մը փութաջանութեան:

Երկու խօսքով պիտի գովեմ թարգմանչին բարի դիտաւորութիւնը, եւ քանի մը էջերու մէջ ալ պիտի քննադատեմ անոր արտադրած աշխատութիւնը: Անծանօթ մըն է ինծի այդ անունը: Տիգրան Յովհաննէսեա՞ն... Ո՛չ, այդպիսի մարդ մը չեմ ճանչնար: Առաջին ապաւորութեամբ, կարծես թէ բոլորովին խակ գրող մը ըլլալու չէ, այլ բաւական ծանօթութիւն ունեցող մը աւելի ֆրանսերէնի՝ քան հայերէնի: Կրնամ սխալիլ ապաւորութեանս մէջ. կրնայ ըլլալ որ ուրիշի օգնականութեամբն ալ գրուած ըլլայ այդ թարգմանութիւնը՝ որ, անշուշտ, անթերի պիտի նկատուէր եթէ կրկին եւ կրկին խնամքի առարկայ եղած ըլլար թարգմանչին կողմէն:

Թէն հրապուրիչ հեղինակ մըն է իր կախարդիչ ոճով՝ որ մէկէ աւելիներու գլուխը կրնայ դարձուցած ըլլալ: Միայն թէ, իր ամբողջ հրապոյրին տակ կը ծածկէ բազմապատիկ դժուարութիւններ որոնց դէմ պիտի երթար ամէն անփորձ: Ցաւօք, հայերէն լեզուն յաճախ անբաւական է արտայայտելու համար իմաստի բոլոր նրբութիւնները՝ գոյնի բոլոր երանգները: Ձեռք ձեռքի տային իսկ Բագրատունեանները եւ Ոսկեդարեաններու խումբերուն էն հեղինակաւոր գրագէտները, դարձեա՛լ պիտի չկրնային կատարեալ գործով մը վերածել զայն հայերէնի:

Գալով ոճաբանութեան, ո՛վ որ ալ ըլլար թարգմանիչը, նոյն իսկ ամենափորձ վարպետ մը, դարձեալ յայտնի պիտի չըլլային դժուարութիւնները՝ հարեւանցի կարդացողին աչքին, վասն զի այնքան պարզ է, այնքան գեղեցիկ է իր յստակ պարզութեանը մէջ այդ ֆրանսացի քննադատին ոճը: Այդ յստակութիւնը, այդ պարզութիւնը անպատճառ պիտի թողուին իրենց հետքը նոյն իսկ թերակատար թարգմանութեան մը վրայ:

Ժամանակ չունիմ երկարօրէն քննելու եւ ոչ իսկ սխալները դասակարգելու իրենց տեսակին համեմատ, Սակայն մէկէն ըսեմ թէ ֆրանսերէնի անհամապատասխան հայերէն բառերու թիւը մեծ է, Շատ աւելի մեծ է լքուած տողերուն թիւը: Պարբերութիւններ, յաճախ, յապաւուած են իրենց լրացուցիչ մասերէն, որով իմաստն ալ չամբողջանար ընթերցողին մտքին մէջ: Ֆրանսական կուռ եւ կրթուած construction ձեւն ալ յաճախ արհամարհուած է, որով չատ տեղ Ֆրազը երկարաձգուած կը ցուցուի:

Ասոնցմէ զատ, կան նաեւ ոչ փոքր քանակութեամբ թարգմանութեան սխալներ, զորս կարելի է անուանել՝ կոպիտ, առանց թերանալու քաղաքավարութեան մէջ:

Օրինակներուն գանք. Նախ, առաջին տողերուն թարգմանութեանց բաղդատութիւնը հետեւեալն է.

Տ. Յովհաննէսեանինը.— «Գեղարուեստական երկը, նկար մը, արձան մը, ոտանաւոր մը, կղզիացած բան չէ, Ամէնէն առաջ՝ ամբողջ մաս կը կազմէ հեղինակող արուեստագէտին ամբողջ գործունէութեան: Եթէ միեւ արուեստագէտի մը զանազան գործերը առնենք, անոնց մէջ կը գտնենք նմանութիւն մը ճիշդ այնպէս, ինչպէս կը գտնուի միեւնոյն հօր զանազան զաւակներուն մէջ: Իւրաքանչիւր արուեստագէտ ունի իր առանձին ոճը, որ ինքզինքը կը յայտնէ անոր բոլոր երկերուն մէջ:»

Իմ թարգմանութիւնս.— «Առաջին քայլը ամենեւին դժուար չէ. Նախ եւ առաջ եւ յայտնապէս, գեղարուեստական երկ մը, նկար մը, ոտանաւոր մը, արձան մը, մաս կը կազմէ ամբողջութեան մը, ըսել կ'ուզեմ բովանդակ երկերուն այն արուեստագէտին՝ որ անոնց հեղինակն է. Ասիկա տարրական է. Իւրաքանչիւր ոք գիտէ թէ արուեստագէտի մը զանազան երկերը իրարու ազգական են, ինչպէս միեւնոյն հօր մը զաւակները՝ այսինքն իրարու հետ կ'ունենան ակներեւ (marque) նմանութիւններ: Գիտէք թէ մէն մէկ արուեստագէտ ունի իր ոճը. ոճ մը որ ամեն անգամ կը գտնուի (se retrouver) անոր բոլոր երկերուն մէջ.»

Նման օրինակ բաղդատութիւններ կրնան կրկնուիլ գրեթէ ամէն գլխու որ անցքերու առթիւ, որոնց եզրակացութիւնը պիտի ապացուցանէ թէ խնամքի պակասութիւնը ամենուրեք է, թէ à la bonne franquette, հապճեպով չինուած գործ մըն է: Օրինակ մը դեռ անուշադրութեան: Հազիւ քանի մը տող վար կը պատահինք. une douzaine de dramatistes բառերուն, որ թարգմանուած են՝ տասնեակ թատերգակներ: Տասը՝ տասն է, տասներկուքը՝ տասներկուք է: —Երկու տող աւելի վար. Leur théâtre a les mêmes caractères que le sien, անոնց թատերական գրուածքները ճիշդ Շէքսփիրի գործերուն բնոյթը ունին. Իսկ անդին (էջ 568) Leur caractère essentiel, անոնց էական յատկութիւնը: Այս երկու բառերն ալ, բնոյթ եւ յատկութիւն, երկուքն ալ չեն համապատասխաներ բուն նկարագիր, առանձնայատկութիւն, յատկական նշան իմաստին որ ճշգրիտն է: Նոյն զառ, յատկութիւն բառը այլեւս ընդունուած է մեր մէջ իբր ձիրք, qualité նշանակող: — Վէպի մը կամ թատրոնի մը personnageին չենք ըսեր հերոս (էջ 514) այլ անձ, դերակատար: —Երակի կամ սրտի palpitationին այլեւս մենք վերջնականապէս կ'ըսենք բաբախում, ոչ թէ տրոփիւն՝ զոր լաւագոյն է վերապահել ոտքի. կոխկրտուքի ձայնին: —Les reflets de la pourpre et de la soie. փողփողումը ծիրանիի եւ կերպասի, այսինքն՝ ծիրանիին եւ մետաքսին ցոլքը: = Le monde qui l'entoure et dont le goût est conforme au sien զինքը շրջապատող աշխարհը: Հոս monde կը նշանակէ ընկերութիւն, որուն ճաշակը համաձայն է իրենին (վերջին բառերը թարգմանուած չեն): =L'état des mœurs et de l'esprit, բարքերուն եւ մտքի դրութիւնը, յետոյ, աւելի հեռուն, (էջ 573) la situation actuelle du personnage գործող անձին ներկայ դրութեամբ. Առաջինին մէջ պէտք էր դնել վիճակ, երկրորդին մէջ, դիրք կամ դարձեալ վիճակ: Դրութիւն բառը բնաւ իր տեղը չէ հոս: =A travers la distance des siècles, դարերու անհուն տարածութեան մէջէն, որուն ճշգրտագոյնն է՝ հեռաւորութեան մէջէն: =Զայն համար սխալ է գործածել երերալ (էջ 514), այլ ճշգրտագոյնն է բրբռալ, vibrer = Chanter à l'unisson չթարգմանուիր տառական ըսելով ընել՝ այլ միաձայն երգել: = Elle mettait le pied sur l'Afrique. մուտ կը գործէր Ափրիկէ, հայերէն չէ, ինչո՞ւ չըսեր ոտք կը դնէր, պարզապէս: = Il les poursuivait en France. կը հալածէր զանոնք Ֆրանսայէն, ճշգրտագոյնն է՝ Ֆրանսայի մէջ: =Elle prodiguait les flottes, les armées l'or et l'argent de l'Amérique, անհաշիւ եւ բազմաթիւ արշաւանքներու մէջ կը վատնէր իր Ամերիկայի նաւատորմիղները, զօրքերը, ոսկին եւ արծաթը (էջ 515), որուն ճշգրտագոյն թարգմանութիւնն է՝ անհաշիւ արշաւանքներով կը շռայլէր նաւային զօրութիւնը, բանակները, Ամերիկայէն բերած ոսկին ու արծաթը: Պէտք չէ մոռնալ թէ խնդիրը հոն Սպանիացւոց արշաւանքին վրայ է: =Qui gardent ներկայի ձեւ է եւ չթարգմանուիր պահած էին, եւ ոչ իսկ intolérance բառը՝ անհամբերութիւն, այլ անհանդուրժութիւն: =«Նոյնքան հոգեկանապէս եւ միսթիք սիրոյ մէջ» ձեւը սխալ է եւ պարտէր ըլլալ՝ «սիրոյ մէջ նոյնքան եռանդավառ (exalté)»: =D'autres se font prêtres, միւսները քահանայ կը դառնան, այսինքն՝ ուրիշներ քահանայ կ'ըլլան: =Լօբէ դը Վէկան կը խելայի (!) (s'evanouit) պատարագի միջոցին, Քրիստոսի չարչարանքներուն վրայ մտածելով: Ո՞ւրկէ ալ գտեր է սա խելայիլ անհնարին բառը՝ որուն փոխարէն ունինք մեր չատ գործածական մարիլ բայը: =C'est dans l'état général des mœurs et de l'esprit public qu'il faut les chercher, «պէտք է ուսումնասիրել անոր ժամանակակից հասարակութեան մտքին եւ բարքերուն ընդհանուր դրութիւնը...» (էջ 516): Պէտք է փնտռել զանոնք բարքերուն եւ հանրութեան ոգւոյն ընդհանուր վիճակին կացութեանը մէջ: Ֆրանսերէն certain բառը կը նշանակէ՝ թէ՛ որոշ, ստոյգ, հաւաստի, թէ՛ անորոշ, այսինչ այնինչ: Հոս une certaine zone, une certaine température, un certain degré de chaleur et d'humidité un certain nombre de circonstances, չեն կրնար թարգմանուիլ՝ որոշ գօտիի մը մէջ, տեսակ մը բարեխառնութիւն, ջերմութեան եւ խոնաւութեան որոշ աստիճան մը: Այլ պէտք էր գրել՝ այսինչ գօտիին մէջ, այսինչ տեսակ բարեխառնութիւն մը, ջերմութեան եւ խոնաւութեան այնինչ աստիճանը, այնինչ թիւով դէպքերու պատահումը, եւն.: =Քիչ մը աւելի վար, alors թարգմանուած է անմտութեամբ՝ ճարեշեն, մինչդեռ, աւելի վերը ճշգրտութեամբ ըսուած էր՝ հապա: Բայց դնել պէտք առնել թէ l'olivier ou la vigne չի թարգմանուիր խաղող կամ ձիթենի, այլ ձիթենին կամ խաղողենին, որթատունկը, որթը: =Գալով esprit բառին, անխտրաբար թարգմանուած է՝ ոգի, մինչ հանճար. տառեց նշանակութեան պարագային: Օրինակի համար, Les productions de l'esprit humain չի թարգմանուիր՝ մարդկային հանճարին արտադրութիւնները: Աւելի վար, էջ 517 Autant de manifestations de l'esprit humain, իբր մարդկային ոգւոյն այլ եւ այլ արտայայտութիւնները: Այս երկրորդ օրինակներուն մէջ ալ, esprit բառը պարտէր թարգմանուիլ՝ միտք =Elle absolvait, condamnait, admonestait et guidait, կ'արդարացնէ, կը դատապարտէր, կը կշտամբէր, եւ կը ղեկավարէր, այսինքն՝ կը ներէր... եւ կ'առաջնորդէր: Ինչպէ՞ս կ'ուզէք որ esthétiqueը՝ ներել բառը ղեկավարէր...= Des faits et des produits, որոշ տեսակ փաստեր, բոլորովին անճիշդ թարգմանութիւն մը: Պէտք էր գրել իրողութիւններ եւ արդիւնքներ =Chercher les causes. պատճառները գտնել, սխալ է, այլ փնտռել:= Constater et expliquer, ցոյց տալ եւ բացատրել, սխալ է, այլ ստուգել կամ հաստատել եւ բացատրել:=Gôuter բնաւ չնշանակեր ճաշակել, այլ հաւնիլ, ախորժիլ, համ առնել, ինչպէս տող մը վերը դրուած կայ. «հաւնեցաւ իտալական գեղարուեստին.» =Իսկ prédilectionին փոխարէն դնել՝ ճաշակ. ատ ալ սխալ է. ճշգրտագոյնն է նախամեծարութիւն, նախամեծար սեպել =Le sapin et le bouleau կաղնին եւ եղեւինը, անճիշդ է. ուղղելի է՝ եղեւինը եւ ցարասին:= Elle est elle même une botanique appliquée ինքը արդէն բուսաբանութեան պէս բան մըն է: Ուղղելի է, ինքը (արդի գեղարուեստական մեթոդ) ինքնին գործադրութեան յարմարցուած տեսակ մը բուսաբանութիւն է:—

Ահաւասիկ այն գլխաւոր անճշդութիւնները, անյարմարութիւնները, անմտութիւնները զորս առանձնացուցի «Մաղիկ»ին 12երորդ թիւին մէջ պարունակուած թարգմանութեան վրայ, որ ամբողջովին առաջին մասն է: Հետեւաբար կրնաք երեւակայել թէ ո՛րքան համբերութիւն պէտք է՝ ամբողջ այդ ուշի ուշով քննելու եւ բաղդատելու: Պիտի չըսեմ թէ ինծի համար աւելի դիւրին պիտի ըլլար նորէն թարգմանել բոլորը. այլ պէտք է գէթ ճանչնալ թէ հաճելի աշխատութիւն մը չէ զոր կ'ընեմ, ո՛չ ինծի համար, ո՛չ Տիգրան Յովհաննէսեանին համար: Միայն թէ ստիպեցին զիս որ ձեռնարկէի այս բաղդատութեանս, որով պէտք է որ ես ալ գտնեմ հոն իմ բաժին զուարճութիւնս: Թարգմանութեան երկրորդ մասը կը վերապահէ բաւական անակնկալներ՝ զորս պիտի թուեմ:

ԳՐ. ՄԱԼԽԱՍ

(*) Տե՛ս «Մաղիկ» Հանդէս Կիսամսեայ, Թիւ 12, 1 Մարտ 1905:

ԿԵԱՆՔԸ ՃԱՊՈՆԻ ՄԷՋ

ՃԱՊՈՆԻ ԴԱՏԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆԸ

(Շար. երէկի թիւէն եւ վերջ)

Ճափոնցի դատաւորներուն վերապահուած երկրորդ ձգտումը աւելի չահեկան է: Մոնթեսքիէօ անոր մէջ պիտի գտնէր իր պաշտած գաղափարներուն մէկ չողչողուն տպացոյցը: Ճափոնցիներուն վրայ պարտադրուած են այնպիսի օրէնքներ, որոնք չեն համապատասխաներ իրենց աւանդութիւններուն եւ խառնուածքին: Ճափոնցի դատաւորը չի հպատակիր օրէնքին: [illegible] լայն մեկնութիւն մը կու տայ անոր: Եթէ երբեք չատ խիստ գտնէ օրէնքին տրամադրութիւնները, չի վարանիր [illegible]

[illegible] 1898ի քաղաքային Օրէնսդիրքը [illegible]

[illegible] 1899ի օրէնքին [illegible]

[illegible] 1898ի քաղաքային Օրէնսդիրքին [illegible] Օն-Տայ-Կաքօ (կիներու մեծ գիտութիւն) [illegible]

[illegible]

Թարգմ. Զ. Ն.

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԲԱՐՔԵՐ

ՍԱՌԱՄ ՀԱՐՍԸ

[illegible]

* *

[illegible]

ԱՐՏԱՍՈՎՈՐ ՌՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ 30

ԺՈՒԼ ՎԷՌՆ

ԴԷՊԻ ՄՈՒՇՏԱԿՆԵՐՈՒ ԵՐԿԻՐԸ

ՄԱՍ ԱՌԱՋԻՆ

ԳԼՈՒԽ Ժ.

ԴԱՐՁ ՄԸ ԱՆՑԵԱԼԻՆ ՎՐԱՅ

Իրիկուան ժամը տասնին, տիկին Բօլինա Պէրնէթ եւ Ճէսբըր Հօպսըն կը բաղխէին ամրոցին դուռը: Ուրախութեամբ ընդունուեցան, որովհետեւ կորսուած կը կարծուէին: Բայց այդ ուրախութիւնը խոր վշտի փոխուեցաւ երբ իմացան ծերունի Նորմանի մահը: Այդ կորովի մարդը ամէնուն կողմէ սիրուած էր, եւ իր յիշատակը յարգուեցաւ արտասուալից խորունկ վիշտով: Գալով քաջարի ու անձնուէր ենթականերուն, պաշտօնական ընդունելէ յետոյ տեղակալին եւ իր ընկերուհիին սիրալիր շնորհաւորութիւնները, նոյն իսկ չէին ուզած մինչեւ առտու սպասել: Իրենց ըրածը չատ բնական բան մը կը թուէր: Առաջին անգամ չէ որ մոլորած էին: Ընդհակառակ վերադարձան իրենց արկածախնդրական պտոյտէն՝ լճին վրայ, ուր գիշեր ցերեկ կ'որսային ջրաղացներ ու ջրաբնակ թռչուններ:

Ճէսբըր Հօպսըն վերադարձին հետեւեալ մէկ քանի օրերը, այսինքն Յունիս 1էն մինչեւ 2ի տասնեակ հանգստեան նուիրուեցան բոլորովին: Փոքրաթիւ արշաւախումբը գոհ էր այդ հանգիստէն, բայց տեղակալ Հօպսըն որոշեց յունիս 2ի տասնին համբերել ելլել: Բարեբախտաբար, փոթորիկը հանդարտած էր:

Ֆրանսիս Ֆէլթըն արշաւախումբին տրամադրութեան տակ դրած էր ինչ որ կար գործածելի չէնքին մէջ: Քանի մը չուներու տեղ ուրիշներ լծուեցան բոլխիներուն: Տեղակալը, մեկնումի ատեն, շրջափակին դրան առջեւ կեցած կերպով շարուած գտաւ ամբողջ բոլխիները:

Հրաժեշտի աղջոյններ փոխանակուեցան: Ամէն ոք չնորհակալ եղաւ Ֆէլթընի, որ այնքան ասպնջականութիւն ցոյց տուած էր: Տիկին Բօլինա Պէրնէթ վերջիններէն չեղաւ իր չնորհակալութիւնը յայտնող: Ամէնէն վերջը յիսնապետը ուժգնօրէն սեղմեց իր ազգականին՝ Լօնկի ձեռքը, եւ այսպէս աւարտեցաւ հրաժեշտի արարողութիւնը:

Իւրաքանչիւր զոյգ իրեն յատկացուած բոլխիը նստաւ: Այս անգամ Տիկին Բօլինա Պէրնէթ եւ տեղակալը միեւնոյն բոլխիին մէջ կը գտնուէին: Մէջ ու յիսնապետ Լօնկ կը հետեւէին անոնց:

Հնդիկ պէտին կողմէ տրուած խորհուրդին համաձայն, Ճէսբըր Հօպսըն որոշեց ամերիկեան ծովեզերքը ուղղուիլ ամենակարճ ճամբով, Ֆօր-Քօնֆիտընսի ու ծովեզերքի միջեւ գտնուած ճամբէն յառաջանալով ուղղակի: Տեղակալը լաւ մը դիտելէ յետոյ իր քով գտնուած քարտէսը, ուր մերձաւորապէս նշանակուած էր երկրին դիրքը, լաւագոյն համարեց Քըփըրմայնի հովիտէն իջնել, որ բաւական կարեւոր գետակ մըն է եւ կը թափի Քօրօնէյշըն ծոցին մէջ:

Ֆօր-Քօնֆիտընսի եւ գետակին գետաբերանին միջեւ գտնուած հեռաւորութիւնը մէկուկէս աստիճանի է առաւելագոյն, այսինքն ութսուն մղոններէն մինչեւ ինը մղոն: Ծոցին ձեւացուցած աղեղնաձեւ խոր հատածը (echancrure) կը վերջանայ Քրիւզէնսթէրն հրուանդանով՝ հիւսիսակողմը: Այդ հրուանդանէն սկսեալ՝ ծովեզերքը կը յառաջանայ դէպի արեւմուտք, մինչեւ այն կէտը՝ ուր [illegible] զուգահեռագիծէն անդին կը բարձրանայ Պաթըրսթի հրուանդանով:

Ուստի Ճէսբըր Հօպսըն փոխեց այն ճամբան՝ որուն հետեւած էր մինչեւ այն ատեն, եւ դէպի արեւմտեան կողմը ուղղուեցաւ, քանի մը ժամէն՝ ուղիղ գծով հասնելու համար այդ գետակին մօտ:

Երկրորդ օրը, Յունիս 3, կէս օրէն յետոյ, արշաւախումբը գետակին քով հասաւ: Քըփըրմայն, վճիտ ու արագընթաց ջուրերով, առատօրէն ողողած, լայն հովիտ մը մէջէն կը յառաջանար, բազմաթիւ քմահաճ ոլորտներով ողողուած, բայց դիւրաւ անցանելի: Հետեւաբար բոլխիները կրցին արագօրէն ընթանալ: Մինչ բոլխիները կը յառաջանային, Ճէսբըր Հօպսըն իր ընկերուհիին տեղեկութիւններ կու տար այդ երկրին վրայ, ուր կը ճամբորդէին այդ պահուն: Ճշմարիտ մտերմութիւն մը, անկեղծ բարեկամութիւն մը հաստատուած էր տիկին Բօլինա Պէրնէթի եւ տեղակալին միջեւ, ինչ որ կը թելադրէին իրենց կացութիւնը եւ առիթը: Տիկին Բօլինա Պէրնէթ միշտ կ'ուզէր բան սորվիլ, եւ գիտելու բնազդը ունենալով, կը սիրէր [illegible]

[illegible]

—[illegible] 1741էն [illegible]

[illegible] 1746ին [illegible]

(Շարունակելի)

հարսը, որ հիմա ամէնէն առաջ ծաւալող անոյշ թմբիրին անձնատուր, կը մրափէր։ Թէպէտ ամէնէն առաջ զգացած էր խածնող բուքին ազդեցութը, իր թանձր քօղին ներքեւէն, բայց որո՞ւ ըսէր. չէ՞ մի որ ինք հարս էր եւ պարտաւոր էր մունջ մնալ։ Ո՛րքան պիտի մեղադրէին զինքը՝ եթէ չկրցէր ընկալելու այդ սովորութիւնը։ Ոչ. աւելի լաւ էր մսիլ ցուրտէն, քան թէ աւանդութիւնը արհամարհող լկտի հարսի մը համբաւը հանել։ Ու հասան մինչեւ օրոցուածին վրայ։ Օդը կամաց կամաց կը մեղմանար. ձիւնը գրեթէ դադրած էր, միայն հովերը մերթ ընդ մերթ ուժգին փչում մը կ'ընէին։

Հիմա հովին ամէն մէկ փչումին՝ հարսը կը տատանէր ձիուն վրայ, թառամած նորահարսի ծաղիկի մը պէս։ Այդ երբեմն տատանումը հարսնեւորներէն մէկուն ուշադրութիւնը կը գրաւէ, որ վազելով մօտը հարսին, կ'ուզէ արգիլել զայն իյնալէ. բայց սոսկում մը կը զգայ երբ կը բռնէ մարմինը։ Կենդանի մարմնոյ մը զգայութիւնը չէ որ կը հպի մատներուն, այլ սառած մասպատ սակոռի մը։

Սառած էր հարսը, գաւառական բրածոյ սովորութեան մը զոհը։ Ինչ պիտի ընէին հիմա. ահա դիմակաւորներու զուարթ խմբակ մըն ալ ուղէն կ'երեւէր հեռուէն, որոնց ցնծուն երգերն ալ սրտակեղեք ողբերու պիտի փոխուէին։ Աննկարագրելի էր, գիւղին մօտ, դաշտին մէջ, երկու խմբակներու պարզած տեսարանը։ Լալ, արտասուալից դէմքեր, դառնակսկիծ հեծկլտանքներ, որոնք հովերու մռնչիւններուն խառնուած էին, կը ցրուէին մթնոլորտին մէջ։ Մանաւանդ գոյժը՝ սուրհանդակ հովերու միջոցաւ՝ վայրկեանէ մը տարածուած էր կարծես ամբողջ գիւղը։ Տարօրինակ տխուր ազդեցութիւն մը կը յուզէր ամբողջ գիւղը. այր, կին, աղայ, գիւղէն դուրս, դաշտերը խառնուած էին. աղետալի հանդէսին տխուր յաղթերգուներ։

* * *

Տժգոյն երեկոյթ մը կը հեւար հորիզոնին վրայ։ Թեթեւ բայց քրքրող հով մը վար կը թափէր թարմ ձիւնի ծուէնները, ծառերու մերկ ու վտիտ ոստերէն։ Այդ պահուն, գիւղին նեղ ու ոլորապտոյտ նրբանցքներէն չղթայուած դագաղ մը կ'անցնէր։ Ամէնուն դէմքերուն վրայ աչքերէն կը կայծկլտէր տխուր պատկերութիւնը. հարս ու ննջեցեալ, հարսնեւոր եւ յուղարկաւոր, ի՛նչ տխուր հակադրութիւններ։ Քանի մը ժամ առաջ մինչ հրաժեշտի ողջոյն կուտար ան իր սիրելիներուն՝ արտասուաթոր համբոյրներով, հիմա անդարձ դագաղի մը խորը սառած պառկած, հեղձոտ ժպիտ մը կը ծաւալէր կուսական ամօթխած շրթունքին վրայ, իր ժամանակաւոր մուշտը յաւիտենականի փոխելով։ Անիծեալ սովորութիւն, որուն յօժարակամ զոհած էր իր առաւելագոյն զարուններուն չնքնած դիւթական հմայքը ու երազային վայելքներով ակնածուն կեանքը։ Հէ՜ք, անմեղ հարս. հիմա գերին կուլը, ցնցոտի բարձրներով հովանաւորուած գերեզմանատան մէջ, բլրակի մը կողին վրայ, հողակոյտ մը միայն թողած է, հողակոյտ մը, որուն սրտաճմլիկ պատմութիւնը գեղջին ամէնէն մեծէն ամէնէն պզտիկը յուզիչ շեշտով կը պատմէ քեզի, եթէ կը բաղձաս։

Մ. ՔԷՉԷՃԵԱՆ

Արտաքին Լուրեր

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՒ ՃԱՊՈՆԻ ՄԻՋԵՒ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Լինեւիչ զօրավարին անուանումը.— Անոր կատարելիք գործը.— Ընդհանուր հրամանատարութիւնը.— Նիքոլա Նիքոլայեվիչ մեծ դուքսը.— Հաշտութեան խնդիրը։

Լինեւիչ զօրավարին անուանումը իբրեւ սպարապետ Մանչուրիոյ մէջ ռուսական բանակներուն, սա արդիւնքը ունեցաւ որ Բեդերսպուրկի մէջ քիչ մը յոյս առաջ բերաւ։ Լինեւիչ զօրավարը, մինչեւ մեծ կորովամտութիւն ցոյց տուած ըլլալով, կը յուսացուի թէ Քուրոբաթքինէն աւելի յանդուգն պիտի ըլլայ, եւ թէ որ եւ է փայլուն գործով մը պիտի մեղմացնէ Մուքտէնի կողմը իր նախորդին կրած ձախողութեան արդիւնքը։ Արդէն ֆրանսական լրագրի մը Բեդերսպուրկի թղթակիցը կը հաղորդէ զրոյց մը թէ Լինեւիչ զգալի ձախողուածի մը ենթարկեր է Քուրոքիին Թիէ-Լինկի հիւսիսային կողմը։ Այդ զրոյցը տակաւին հաստատուած չէ, եւ սա-ր ալ պատճառը կայ, վասն զի Ռուսերը եթէ դեռ կրնան վարձել ճակատամարտներու վերանցին նախապատրաստութիւն, Ճափոններուն յառաջացումը կարելի եղածին չափ յապաղեցնելու նպատակով, սակայն անկարելի է որ մեծ բանակին վերջին բեկորները դէմ առ դէմ ճակատամարտի մը վտանգին ենթարկէն։ Լինեւիչի անմիջական ընելիքը անկարելի յաղթանակ մը փորձել չէ, այլ իր զինուորները առանձնաբար Խարպին տանիլ, ուր պիտի կատարուի ռուսական նոր բանակներուն համախմբումը։ Աւելորդ է ըսել թէ այս պաշտօնին պաշտօնը չափազանց ծանր է եւ պատասխանատու։ Եթէ բաւարարուած էր կ'ուզուէր Քուրոբաթքինի վրայէն առնել ընդհանուր հրամանատարի պաշտօնը, տակաւին այն ատեն միայն ընելու էր, երբ բանակները հասած ըլլային իրենց գործողութեանց խարիսխը՝ այսինքն Խարպին, վասն զի այդ կերպով Քուրոբաթքինի յաջորդը պիտի գտնուէր նոր կացութեան մը առջեւ, որուն ամբողջ պատասխանատուութիւնը պիտի կրնար ստանձնել։ Լինեւիչ զօրավարը, ստանձնելով Քուրոբաթքինի սկսած նահանջի շարժումը աւարտելու գործը, իր նախորդին պատրաստած պարտութեանց տակ ճնշուելու վտանգին կ'ենթարկուի։ Բնաւ յայտնի չէ թէ ի՛նչ ծրագիր որոշած է, սակայն կարգ մը հեռագիրներ կասկածել կուտան թէ կրնայ ըլլալ որ Խարպին վերադառնալու չհամոզուի եւ փորձէ իր բանակները վերակազմելու հիւսիսային ճամբուն որ եւ է կէտին վրայ։ Այդ պարագան ալ անհաւանական կ'երեւայ։ Ճափոնները անշուշտ պիտի չկենան Թիէ-Լինկի մէջ. յանկարծ դէպ ի առաջ նետուելու առաւելութիւնը ունին, մանաւանդ թէ ռուսական բանակներուն թիւը այնքան նուազած է որ ճափոնական չորս բանակները կրնան հիմա առանձին գործել, առանց հոգ ընելու թէ պիտի կրնան բացարձակապէս պահպանել իրենց հաղորդակցութեան կէտերը։ Իրաւ է որ Լինեւիչ կրնայ Խարպինէն նոր զինուորներ առնել, որոնց թիւը 60-80,000 կը հաշուուի, բայց ասոնք մասամբ պիտի չըլլան լեցնելու ռուսական զօրագունդերուն կորուստները, եւ եթէ այդ թարմ զինուորները յարձակումի համար են, իրաւունք ունինք ենթադրելու թէ Մուքտէնէն դէպ ի վեր գացող զինուորները ալ հետ այդ տեսակ բան մը չեն կրնար ընել։ Նաեւ ընդհանուր գործողութեանց համար ալ պիտի չկրնան առաջին ճիգերը տալ։ Ուրեմն, ինչ որ ալ ըլլայ, Թիէ-Լինկի եւ Խարպինի միջեւ ռուսական բանակին կացութիւնը երեկուան պէս այսօր ալ տագնապալից է, եւ Լինեւիչ ալ, Քուրոբաթքինի պէս, հնարաւորութիւն չունի այդ կացութիւնը դարմանելու։ Լինեւիչ պիտի պահէ՞ սպարապետի իր պաշտօնը, եւ կամ երբ Խարպին հասնի, Նիքոլա Նիքոլայեվիչ մեծ դուքսը պիտի յաջորդէ՞ անոր։ Խնդիրը տակաւին որոշուած չէ, բայց ամէն կերպով կ'երեւայ թէ Նիքոլա մեծ դուքսին պաշտօն մը պիտի յանձնուի Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ։ Արդարեւ Բեդերսպուրկէն կը հեռագրեն Écho de Paris-ի թէ կայսեր նախագահութեամբ գումարուած զինուորական վերջին խորհուրդին մէջ որոշուեր է պաշտօն յանձնել Նիքոլա Նիքոլայեվիչ մեծ դուքսին՝ քննութիւն մը կատարել բանակին վիճակին, զինուորներու թիւին, պաշարներու վրայ եւայլն՝ այսինքն ստուգել ռուսական բանակին վիճակը։ Նիքոլա մեծ դուքսը նաեւ պիտի հաստատէ այն պարագան թէ Քուրոբաթքին ստացա՞ծ է իր պահանջած բոլոր օժանդակութիւնները։ Նախորդ ընդհանուր հրամանատարը անդրբայքալեան որ եւ է մէկ կէտին վրայ պիտի սպասէ մեծ դուքսին եւ անոր պիտի օգնէ կատարելիք քննութեանը համար։ Նիքոլա մեծ դուքսին տալիք տեղեկագրին վրայ պիտի որոշուի հաշտութիւն եւ կամ պատերազմի շարունակութիւն։ Écho de Paris-ի թղթակիցը կը յաւելու թէ մինչեւ որ ատենք ըլլան, Բեդերսպուրկի մէջ պիտի սպասուի զինուորական քննութեանց արդիւնքին, առանց որ եւ է կանխահաս որոշում մը ընելու, Թէեւ Ռուսիա որոշած է որ իր արժանապատուութեան չհամապատասխանող հաշտութիւն չը՛ դնէր։ Այս լուրը եթէ ստոյգ է, կարելի է քիչ մը յոյս ունենալ թէ հիմա ամէն կողմ եղած ջանքերը, խաղաղութեան վերահաստատման համար, պիտի յաջողին։ Նիքոլա մեծ դուքսին այդ տեսակ պաշտօն մը յանձնելու իրողութիւնն իսկ ցոյց կու տայ թէ Բեդերսպուրկի մէջ անյողդողդ հակառակութիւն մը չկայ հաշտութիւն կնքելու գաղափարին եւ թէ հոն ալ ետ չի մնար այն համոզումը, թէ ի՛նչ ալ ըլլայ, կարելի է պատերազմը շարունակել վերջնական յաջողութեանց հնարաւորութեամբ։ Դիտողութիւնը այն է թէ Բեդերսպուրկի մէջ ի՛նչ նշանակութիւն կու տան «ամօթալից հաշտութեան» Ռուսական լրագիրները, օրինակի համար, մեծամասնութեամբ ազդարարեցին թէ Ռուսաստան չի կրնար պահանջուիլ որ պատերազմական տուգանք մը վճարէ Ճափոնի, վասն զի ատոր նուաստացում մը պիտի ըլլայ Ռուսիոյ համար։ Օրէնք է, սակայն, որ պարտըւողը հատուցանէ յաղթողին ծախսերը, եւ ոչ ոք կրնայ ըսել թէ Ռուսիա պարտուած չէ։ Բարիզի թերթ մը կ'իմանայ թէ Ճափոն սա պայմաններով հաշտութիւն պիտի կնքէ.— Ռուսիա պէտք է ձգէ Բորթ-Արթուրի եւ Լիաօ-Թունկի մէջ իր վարձակալութեան պայմանագրութիւնը։ Խարպինէն Բորթ-Արթուր իր կառուցած երկաթուղին Ճափոնի ձգելու մընայ, Ռուսիա բոլորովին հեռանայ Մանչուրիայէն որ Չինաց վերադարձուի. Ռուսիա ճանչնայ Ճափոնի գերիշխանութիւնը Քորէայի վրայ. եւ վերջապէս Ռուսիա պատերազմի տուգանք մը վճարէ։ Այս պայմանները շատ բնական են, իրաւ է որ առանց ծովի Ռուսիա կը կորսնցնէ Մանչուրիան, սակայն այդ կորուստը արդէն հիմնականապէս անդարմանելի է։ Եւ սակայն զարմանալի պիտի ըլլայ, եթէ Ճափոն Չինաստանի մօտ չթելադրէ, որպէս զի իրեն տրուի Բորթ-Արթուրի վարձակալութեան ռուսական պայմանագրութիւնը։ Այդ դիրքը երկար կարեւորութիւն ունի Ճափոնի համար որ իր գերիշխանութիւնը կը տարածէ Քորէայի վրայ եւ որ կ'ուզէ դեր մը կատարել Խաղաղական Ովկիանոսին բռնելով բոլոր թուլացած Ռուսական պաշտօնէութիւններուն մէկ կտորը, որ ալ եղեր է, Բորթ-Արթուրի շուրջ յաղթութիւններու պատմութեան արժանի, ինչ որ ալ ըլլայ իր համբաւը։

(Ենէք Պիւս)

ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ

Լինեւիչ զօրավարին անուանումը.— Քուրոբաթքին զօրավարին նոր կանչուիլը.— Ռուս լրագիրներուն կարծիքը.— Փոխառութիւնը.— Պատերազմը պիտի շարունակուի։

Բեդերսպուրկի մէջ մեծ անակնկալ մը պատճառեց Լինեւիչ զօրավարին անուանումը իբրեւ սպարապետ Մանչուրիոյ ռուսական բանակներուն, վասն զի վերջին պահուն իսկ կը սպասուէր որ Նիքոլա Նիքոլայեվիչ մեծ դուքսը պիտի յաջորդէ Քուրոբաթքինի զօրավարին։ Զինուորական շրջանակներուն մէջ կ'ըսուի թէ մեծ դուքսը որ նախապէս տրամադիր էր այդ պաշտօնը ընդունելու, յետոյ չէ ուզած առանձնել այդ տեսակ պատասխանատուութիւն մը վերջին աղէտներէն ետքը, որով մերժեր է ընդհանուր հրամանատարութեան պաշտօնը։

— Ռուս լրագիրները շատ ներողամիտ ոճով մը կը խօսին Քուրոբաթքինի զօրավարին ետ կանչուելուն վրայ։ Նկատելով անոր անձնական լաւ յատկութիւնները եւ այն մեծ ու կորովի ջանքերը զորս ըրաւ, հրամանատարութիւնը ստանձնած պահուն զինուորական կացութեան ներկայացուցած բազմաթիւ դժուարութեանց յաղթելու համար։ Նոր սպարապետ Լինեւիչ զօրավարին անուանումին լաւ ընդունելութիւն մը կ'ընեն եւ զայն կը նկատեն փորձառու, զինուորներէն սիրուած, կորովի, խոհեմ, անդրդուելի, կարգապահ եւ ձեռներէց ոգի ունեցող պետ մը։ Լրագիրները շատ աւելի կը շարունակեն համամտութիւն յայտնել ռուս կառավարութեան որոշմանը՝ պատերազմը մինչեւ վերջը տանելու համար. Սանկթ-Բեդերսպուրկի լրագիրը կ'ըսէ թէ հաշտութիւնը, երբ ժամանակը գայ, պէտք է ուղղակի Ռուսիոյ եւ Ճափոնի միջեւ կնքուի, առանց որ եւ է միջամտութեան։

— Պ. Սուվորին, Նովոյէ Վրեմիայի մէջ, կը մեղադրէ Միւլլերանի իլեանը թէ ազդական խորհուրդ մը կը կարդայ՝ հաշտութիւն կնքելու համար։ Պ. Սուվորին կ'ողբայ տիրող ընդհանուր անհոգութիւնը եւ կ'ըսէ.— «Ռուս ազգը կը հարցնէ թէ, մեծ ժողովուրդ մը ըլլալու համար դարերով անոցին ճիգեր թափելէ ետքը, Ռուսիա պէ՞տք է առնէ մէկ տարուան մէջ կործանումը բազմաթիւ ներսանդներու ժառանգութեանը։ Այս տեսակ ոճիր մը բնաւ չենք ուզեր հաւատալ։»

— Նովոյէ Վրեմիա կը հրատարակէ Բեդերսպուրկի մետրոպոլիտ Տ. Անթոնիոսի մէկ կոչը, որ կը պախարակէ ռուս ժողովուրդին ցեղութիւնները Բաբելոնեան ատեն, այն միջոցին երբ ռուս զինուորները իրենց կեանքը վրայ կուտան արիւնալի ճակատամարտներու մէջ։ Մետրոպոլիտը յորդոր կը կարդայ եւ կ'ըսէ թէ, զղջումով, անձնուրացութեամբ, երկրպագութեամբ եւ առաքինութեամբ միայն կարելի է յաղթել նէրկայ պատերազմին մէջ։

— Ռուս կառավարութեան եւ ռուս սեղանաւորներու միջեւ կատարուած բանակցութիւնները՝ հարիւրին հինգ տոկոսով ներքին փոխառութիւն մը կնքելու համար, աւարտելու վրայ են։ Վայրկեանէ վայրկեան կը սպասուի պայմանագրութեան ստորագրուելուն։

— Կ'ըսուի թէ Սախարով զօրավարին ծանօթ հակառակութիւնը պատճառ եղած է Քուրոբաթքինի հանդէպ դժգոհութիւններուն։

— Բեդերսպուրկէն հեռաւորը կը հեռագրեն Քեօլնիշէ Ցայթունկի.— Վարիչ շրջանակներուն մէջ սա կարծիքը կը տիրէ թէ պատերազմը պէտք է առաջ տարուի, մինչեւ որ կատարելապէս յաղողութիւն ձեռք բերուի։ Կ'ըսուի նաեւ թէ փոխառութիւններու համար հիմա կատարուած բանակցութիւնները լաւ նախապատրաստական հանգամանք մը ունին եւ թէ վերջնական կարգադրութեանց մասին մտադրութիւն չկայ, վասն զի Ռուսիոյ ելմտական նախարար Պ. Քոքովցէվ վերջին անգամ Գերմանիոյ մէջ կնքուած փոխառութեան համար կատարուած բանակցութեանց պահուն յայտարարած է թէ որոշուած է պարել 1էն առաջ նոր փոխառութիւն չկնքել։ Այսուհանդերձ բանակցութիւնները կը շարունակուին։

ՄԱՆՉՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

Վերջապահի ճակատամարտներ.— Քուրոքի պարտուած.— Ռուսական բանակներ.— Ճափոնները կ'ուզեն պատերազմը շարունակել։

Բարիզի ճափոնական դեսպանատունը սա հեռագիրը հաղորդած է.— Հինգշաբթի օրը, Լիաօյի ձախ եզերքին վրայ, ճափոնական զօրախումբ մը ցիրուցան ըրաւ ռուսական ամբողջ հեծելագունդը, որ թնդանօթներ ունէր. յետոյ Թիէ-Լինկի հիւսիսային կողմը բարձունք մը գրաւեց՝ Լիաօյի աջ եզերքին վրայ։ Նաեւ ամբողջ ռուսական զօրախումբ մը որ կը նահանջէր եւ որ զօրաբաժին մը եւ առաջ հեծելագունդեր կը բովանդակէր։

— Զենթաֆօւէն կը հեռագրեն Ռուսիա.— Վերջապահներու ճակատամարտը գրեթէ անդադար կը շարունակէ։ Մարտ 15ին Ճափոնները հետզհետէ յարձակեցան ռուսական աջ ու ձախ թեւերուն վրայ։ Ճափոնական հետեւակներու եւ հեծելագունդերու քանի մը զօրախումբեր Մէյցոյի երկաթուղիին արեւմտեան կողմէն կը յառաջանան՝ բաւական մեծ հեռաւորութէնէ մը. յայտնի կ'երեւայ թէ նպատակ ունին Ռուսերուն ճամբան կտրել դէպ ի Խարպին։ Ճափոնները կ'երեւայ թէ պիտի չշարունակեն անընդհատ յառաջանալ։ Ռուսերը, հակառակ իրենց ուժասպառութեանը, Ճափոններուն ընթացքը կը կասեցնեն յամառութեամբ։ Հաւանական է նաեւ թէ Ռուսերը, հեռանալէ ետքը Թիէ-Լինկէն, ուր չըջապատուելու վտանգին մէջ էին, աւելի հեռուն դաշտերուն մէջ ճակատամարտ մը կատարեն։ Ռուսերուն կորուստներուն ճիշդ թիւը թէեւ յայտնի չէ դեռ, սակայն ուրեմն հազար կը կարծուի՝ անհետացածներն ալ միասին հաշուելով։

— Բեդերսպուրկէն կը հեռագրեն Բըրթի Ժուռնալի թէ Թիէ-Լինկի հիւսիսային կողմը ճակատամարտ մը կը կատարուի, որ կ'երեւայ թէ ծանր հանգամանք մը պիտի առնէ։ Զրոյց կայ թէ Քուրոքի զօրավարը ծանր ձախողուածի մը ենթարկուեր է։

— Խարպինէն առնուած հեռագիր մը նշելով, ռուսական ընդհանուր բանակը Սէնֆինքու փոխադրուեր է՝ Քունչ-Զան-Ցէէն քանի մը քիլօմէթր հեռուն։

— Թոքիոյէն հեռաւէտը կը հեռագրեն.— Ռուսերուն դէպ ի հիւսիս երկաթուղիէն եւ կոյնքէն կատարած նահանջէն զատ, հոս շատ քիչ մանրամասնութիւն կայ Մանչուրիոյ մէջ վերջին երեք օրերուն պատահած դէպքերուն վրայ։ Նորէն կ'ըսուի թէ քանի հազար Ռուսեր գերի ինկած են, սակայն անկարելի է այդ լուրը ստուգել։ Ճափոնի մէջ կ'ուզեն գիտնալ թէ մինչեւ ո՛ւր պիտի երթայ ռուսական բանակը։ Խարպին անոր արամադրական խարիսխը ըլլալ կ'երեւայ, սակայն կարելի ալ է որ Կիրինի ճամբան պաշտպանէ։ Բոյ-Նաւէնի եւ Զանկարիի միջեւ եղող երկիրը շատ նպաստաւոր չէ։ Ճափոնական բարձրագոյն խորհրդականներուն մէջ երբեմն չափաւոր տարրը խորհուրդ կուտար Մանչուրիոյ մէջ յառաջխաղացութեան սահման մը դնել եւ ճափոնական բանակին մինչեւ Խարպին երթալուն կը հակառակէր։ Հիմա, Մուքտէնի յաղթութեան արդիւնքներուն հետեւանքով, կարծիք կը յայտնուի կարելի եղածին չափ շատ հեռուները տանելու պատերազմը։

— Բեդերսպուրկի մէջ զրոյց կայ թէ Մուքտէնի պաշարուելու պահուն ռուսական պանքան երեք միլիոն ֆրանքի ձուլ արծաթ կորսնցուցեր է։ Պաշտօնական շրջանակներուն մէջ այդ լուրը հաստատող տեղեկութիւն մը տրուած չէ։

— Գերմանիոյ մէջ ճափոնական փոխառութիւն մը կնքելու համար կատարուած բանակցութիւնները, Պերլինի սեղանաւորական երեք մեծ հաստատութեանց մասնակցութեամբը, յաջողելու վրայ են։ Այդ փոխառութիւնը հարիւրին հինգ տոկոսով պիտի ըլլայ։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՎԻԷՆՆԱ, 23 մարտ.— Ռուիթէր կը ծանուցանէ թէ ռուսական երեք զօրաբանակներ Շանկ-Թաւնի շրջակայքը կը համախմբուին։

— Լինեւիչ զօրավարը որոշեց ամէն նորէն պաշտպանել ռուսական զինուորներուն հիմնական գտնուած տեղերը։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Մոսկուա մեծ զօրաբանակ մը զէնքի տակ պիտի կոչուի։ Այդ կերպով հինգ հարիւր հազար հոգի է պիտի բաղկանայ Մանչուրիա գտնուող ռուս զինուորներուն թիւը։

ԼՈՆՏՈՆ.— Օգոս զօրավարին բանակէն կը հեռագրեն «Սէնթրէլ Նիւզ»ի թէ Ճափոնները դեռ կը շարունակեն յառաջանալ դէպ ի հիւսիս եւ թէ անցեալ երեքշաբթի իրիկուան գրաւեր են Շանթաւնը՝ երկաթուղիին արեւմտեան կողմէն 25 եւ Բոյ-Նաւէնի հիւսիսային կողմէն 35 քիլօմէթր հեռուն։ Ռուսերը, տեսնելով որ Ճափոնի ը փութով կը յառաջանեն իրենց հալածումին մէջ, սկսած են նահանջել դէպ ի հիւսիսային արեւելք։ Ճափոնները Շանթաւնի անդիի կողմն ալ անցնելով կը շարունակեն իրենց հալածումը։

— «Սէնթրէլ Նիւզ» կը ծանուցանէ թէ Անգլիոյ նախարարները այսօր Պ. Պալֆուրի նախագահութեամբ գումարուեցան, քննելու համար թէ Ռուսիոյ եւ Ճափոնի միջեւ հաշտութիւնը վերահաստատելու համար մեծ տէրութիւնները մինչեւ ո՛ր աստիճան կրնան միջամտել։ Այդ առթիւ տրուած որոշումը տակաւին գաղտնի կը պահուի։

— Անգլիական քանի մը շոգենաւեր լօ բերին թէ Ռոժեսթվէնսքի ծովակալին հրամանատարութեանը տակ գտնուող Պալթիքի ռուսական նաւատորմիղը Նոսի-Պէէն ճամբայ ելեր է դէպ ի Սանտ Կղզիներ՝ Մալագասքարի հիւսիսային կողմը։ Ռուսական նաւատորմիղը, այդ շարժումը կատարելով, նպատակ ունի եղբերն անցնիլ ու ճամբան կտրել Թօկօ ծովակալին հրամանատարութեանը տակ գտնուող ճափոնական նաւատորմիղին, որ կը յառաջանայ դէպ ի Հնդկական Ովկիանոսին արեւմտեան կողմը։

— Ռուիթէր կ'իմանայ թէ, երէկ, Ադէնէն առջեւ, բազմաթիւ ածխաբարձ շոգենաւեր գալով հոն սպասեր են՝ Ռոժեսթվէնսքի ծովակալին նաւատորմին ժամանման։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Լինեւիչ զօրավարը հեռագրելով Ռուսիոյ կայսեր.— «Բասաւունքը ժամէ ի վեր ռուս զինուորներու շարժման մասին որ եւ է տեղեկագիր չստացայ։ Ճափոնները չեն խանգարեր Ռուսերուն նահանջը։»

— Նիու-Չուանկէն կը հեռագրեն թէ ճափոնական զինուորները գրաւեր են Շանկթաւնը։ Ռուսերը, շատ մը պաշար եւ քանի մը կամուրջներ այրելէ ետքը, դէպ ի հիւսիս քաշուեր են։

— Զանզիպարէն կը հեռագրեն թէ Պոլօ Թիէի ռուսական նաւատորմիղը Սօրբէրտ կղզիին քովերը տեսնուեր է։ Կը կարծուի թէ հոն պիտի սպասէ ածխաբարձ շոգենաւերու եւ երրորդ նաւաբաժինին ժամանումին, յետոյ անոր հետ դէպ ի Սոնտ կղզիները պիտի ուղեւորի։

ՊԵՐԼԻՆ.— Ճափոնի կողմէ Գերմանիոյ մէջ կատարուելիք փոխառութեան բանակցութիւնները յաջողած են եւ հիմա իբրեւ փոխարէն ցոյց տրուելիք հասոյթներու մասին բանակցութիւններ տեղի կ'ունենան։

— Բեդերսպուրկէն կը հեռագրեն թէ որոշուեր է ռուսական Չ. զօրաբանակն ալ պատերազմի դաշտը ղրկել։ Տոնի Խազախներու մէկ քանի հեծելագունդեր հրաման առաջին պատրաստ ըլլալ՝ Մանչուրիա երթալու համար։

— Ռուսիոյ ամէն կողմերը սպաներ, Մուքտէնի ճակատամարտէն ետքը, մեծ փութով մը ցոյց կուտան պատերազմի դաշտը երթալու։ Բազմաթիւ սպաներ Ռուսիոյ պատերազմական նախարարութենէն խնդրած են որ Մանչուրիոյ մէջ վիրաւորուած կամ հիւանդացած սպաներուն տեղ իրենք ղրկուին։

— Ռուս կառավարութիւնը չորս միլիոն մարքի ռազմամթերք պատուիրեց գերմանական գործարաններուն։

ԲԱՐԻԶ.— Սէուլէն կը հեռագրեն «Էքօ տը Բարի»ի գործակալութեան թէ փոխադրուելով մը հազարաւոր ճափոնական երկու հազար զինուորներ Հէնզ-Նի մօտ (Քորէա) ցամաք ելեր են եւ թէ Վլատիվոսթոքը պաշարելիք ճափոնական զօրաբանակը պաշարման ձեռնարկելու համար օգնելու փութացնելու կը սպասէ։

— Պիրժեվիա Վիէտոմոսդիի թղթակիցը կը հեռագրէ թէ Ռուսերը եօթը զօրաբաժին եւ նորէն իրենց աջ թեւին վրայ առնուած թնդանօթներու խումբեր։

— Քուրոքի զօրավարին հրամանատարութեանը տակ գտնուող զինուորները Բոյ-Նաւէնի շրջակայքը պաշարեր են ռուսական վերջնապահները։

ԲԱՐԻԶ.— Թէ՛ ռուսական եւ թէ ճափոնական աղբիւրներէ հասած տեղեկագիրերու նայելով, երկու հակառակորդ կողմերը այնչափ ուժասպառ եղած են որ, մեծ ճակատամարտ մը չպիտի կրնայ մղուիլ երկու կամ երեք ամիսէն։

— Խարպինէն հեռագիր մը կը հաստատէ թէ Չինացիները Մուքտէնի մէջ ջարդեր են ռուս վիրաւորեալները եւ Կարմիր Խաչի պաշտօնեաները, դեռ Ճափոնները քաղաք չմտած։

— Բեդերսպուրկէն կը հեռագրեն թէ Նիքոլա մեծ դուքսը վերջնապէս ընդունած է Մանչուրիոյ ռուսական բանակներուն վերին հրամանատարութիւնը եւ թէ մօտ օրէն ճամբայ պիտի ելլէ։ Լինեւիչ զօրավարը պիտի պահէ իր սպարապետի աստիճանը եւ մեծ դուքսին հրամանատարութեան տակ պիտի գործէ իբրեւ օգնական։

— Զինուորական շրջանակներու մէջ կը հաստատեն թէ վերջին օրերս հաշտութեան ի նպաստ Բարիզի կարգ մը մեծ թերթերու մէջ եղած հրատարակութիւններուն նպատակն է կարծիք մը առաջ բերել, ուրկէ յետոյ պիտի օգտուի ֆրանսական կառավարութիւնը, իր միջնորդութիւնը առաջարկելու համար Ռուսիոյ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Խարպինէն կը հեռագրեն թէ քաղաքին մէջ սով կը տիրէ։ Ալիւրը եւ ցորենը գրեթէ բոլորովին սպառած են, որովհետեւ բոլոր պաշարները երկու ամիս առաջ Մուքտէն ղրկուած էին, եւ չէր մտածուած անոնց տեղ նոր պաշար բերել Խարպին, քանի որ չէին կարծեր թէ այնչափ մեծ բազմութիւն մը պիտի խճողուի յանկարծ քաղաքին մէջ։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Սէն-Տոմինկի խնդիրը Ծերակոյտին մէջ.— Պ. Ռուզվէլթի ճառը։

Ուաշինկթըն, 19 մարտ.— Ծերակոյտը, երէկ, Սէն-Տոմինկի խնդրին վրայ վիճաբանեցաւ։ Պ. Թէլլէր չորոշուեց մէկը այն պատճառներէն, որով Սէն-Տոմինկի հետ կնքուած դաշնագիրը պարտէր վաւերացուիլ Ծերակոյտին կողմէ։ Այդ պատճառն է Գերմանիոյ կողմէ հաւանական արշաւանք մը՝ Սէն-Տոմինկը գրաւելու համար։ Ծերակուտականներ հաստատ չեն տեսներ այդ վտանգին։ Գերմանիա գոհ է Մ. Նահանգաց բռնած ընթացքէն՝ Սէն-Տոմինկի նկատմամբ։ Պ. Թէլլէր առաջարկեց որ Ռուզվէլթ նախագահը կարգ մը տեղեկութիւններ հաղորդէ Ծերակոյտին, ի մասին Սէն-Տոմինկի գործերուն։ Այս առաջարկը յղուեցաւ արտաքին գործոց յանձնախումբին։

— Երէկ տրուած հացկերոյթի մը մէջ Պ. Ռուզվէլթ ի բէն ջատագովեց զրահաւորներու յաւելման պէտքը, իբր երաշխիք խաղաղութեան։ Ծաւ յայտնեց որ Խորհրդարանը չէ քուէարկած մեծ ռազմանաւերու համար անհրաժեշտ եղած վարկերը։ «Պարտինք ալ կարծէք ուրիշ ո եւ է ազգին չափ լաւ նաւատորմ մը ունենալ. բայց այդ բանը չենք կրնար ընել առանց մարզելու մեծ թիւով մարդիկ... Երկիրը չպիտի լքէ Բանամայի ջրանցքը և Ովկէանոսի կղզիները։ Անիկա պատճառ մը պիտի ըլլայ իր ուժերը աւելցնելու։»

ՎԱՏԻԿԱՆ

Քրիստոնեայ հանրապետականներու մէկ յիշատակագիր.— «Բաբրիա» լրագիրը.— Քրիստոնեայ հանրապետական լրագիրներու բերցումը արգիլուած։

Հռոմ, 19 մարտ.— Քրիստոնեայ հանրապետականներու պետերը յիշատակագիր մը կը պատրաստեն, զոր Պապին պիտի ներկայացնեն։ Այդ յիշատակագրին մէջ բուռն բողոք մը կ'արձակեն զիրենք հարուածող դատապարտութեան դէմ։ Աստուածաբանական տեսակէտով անիրաւ ու անընդունելի կը նկատեն այդ դատապարտութիւնը։ Միւս կողմէ, Թարէնթէի թեմէն քանի մը երէցներ Վատիկան դիմած են այն կիրի որոշման մը մասին զոր հաւատակ կը նկատեն եկեղեցական իրաւագիտութեան։ Այդ որոշման համաձայն, երէցներուն արգիլուած է քրիստոնեայ հանրապետական թերթերու ընթերցումը։ Անդրեւի եպիսկոպոս Մ. Անթրո կարծելով պահանջելուն վրայ, որ քրիստոնեայ հանրապետական կուսակցութեան ծրագրէն հրաժարելու առաջարկ կ'ընէր, Բաբրիա դադրեցուց իր հրատարակութիւնը, կղերական թերթ մը ըլլալով հանդերձ, Բաբրիա իր վերջին թիւին մէջ կծու յօդուածներ հրատարակած է պապական վերջին հրամանագրին վրայ, աւելցնելով թէ նոր անունով պիտի հրատարակուի թերթը, քրիստոնեայ հանրապետական կուսակցութիւնը ծառայելու համար, առանց նկատի առնելու եկեղեցական իշխանութեան արգելքները, որ անձեռնհաս է այս մասին։

ՃԱՊՈՆԱԿԱՆ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ

Ճափոնները ինչո՛ւ համար յաղթական հանդիսացան.— Ճափոններուն առողջապահութիւնը.— Ջուրին բուժիչ յատկութիւնները։

Ճափոնները երկու պատճառներու կը վերագրեն իրենց զինուորական յաջողութիւնները։ Նախ իրենց զօրավարներուն տաղանդին, յետոյ իրենց զինուորներուն առողջական տոկունութեան։ Ու այս տոկունութիւնը արդիւնք է ճափոնական առողջապահութեան, եւ մանաւանդ ջուրի գործածութեան։ Ոչ մէկ ժողովուրդ Ճափոնցիներուն չափ ջուր չի գործածեր լուացքի ու ըմպելիքի համար։ Ծխմորը Ճափոնցի մը տանուտէն մէկ անգամ կը լուացուի օրուան մէջ եւ ատոր մեծ ծախքի դուռն ալ չի բանար, քանի որ հասարակութիւններ կան՝ ուր կարելի է մէկ քանի սանթիմի փոխարէն լուացուիլ։ 45-50 աստիճան տաք ջուրի մէջ կ'առնէ իր լոգանքը, որովհետեւ տաք ջուրը պաղէն աւելի կը մաքրէ, պաղ ջուրը կը սեղմէ մարմնին ծակոտիները, փախանալ բանալու։ Միայն ջուր կը խմէ, եւ մեծ քանակութեամբ, օրական 3-4 լիթր։ Ճափոնցի բժիշկները անսահման կը նկատեն ջուրի այս քանակութիւնը։ Անոնց կարծիքով՝ թոքերը, երիկամունքը եւ մորթը ջուրէ կը բաղկանան (!) մեծ մասամբ։ Օրական մէկուկէս լիթր ջուր կ'արտաթորեն, եւ պէտք է որ անոր տեղը լեցուի։ Աւելի տաք ջուրը կը մաքրէ արիւնը եւ մարդկային գործարանները, զերծ պահելով հիւանդութիւններէ։ Շատ մը տեսակ արօրեք աւելի կը գործեն Արեւմուտքի ազգերուն մէջ, գրեթէ անծանօթ են Ճափոնի մէջ։ Երիկամային հիւանդութիւններէ տառապողները սակաւաթիւ են հոն, եւ շնորհիւ տաք ջուրի գործածութեան, գրեթէ միշտ կը վտարուին երիկամանքի եւ փայծաղի մէջ գոյացած քարերը, առանց պէտք ունենալու վիրաբուժական գործողութեան։ Ցօղատապը եւ յօդացաւը բնաւ չի յարձակիր անոնց վրայ որոնք խնամքով թէ ամէն դէմքով ջուր խմելու եւ բրինձ ուտելու։ Բրինձը, որուն անհատելի արդիւնքներ կը վերագրեն Եւրոպացիները, չի վնասեր Ճափոններուն։ Կաւը տրուած մեծաքանակ հնդկահաւ կը վերագրեն Ճափոններուն դիւրաթօքութիւնը եւ կանոնաւորութիւնը։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Նաբոլիի «լօթօն».— Շահող երկթիւ.— Կիւեններուն առջեւ.— Երկու միլիոն ֆրանքի վճարում։

6-22. Այս երկու թիւերուն պատճառաւ Նաբոլի ցնծութեան մէջ է այս միջոցիս։ Ի՛նչու համար եւ ի՛նչպէս։ Այդ թիւերը, որոնք նշանակութիւն չունին մեզի համար, Իտալիոյ մէջ բարի լուրեր կ'աւետեն, եւ շատ կը փնտռուին վիճակահանութեան սիրահարներուն կողմէ։ Նաբոլիի «լօթօ»յին մէջ 6-22 երկթիւը (ambe) ելաւ։ Կիւեններուն առջեւ հազարաւոր մարդիկ կը շարժին ամառակներ, իրենց կարգին սպասելով, անոր վաւերականութիւնը ստուգելու համար։ Բայց երկար պիտի տեւէ տարիկա, քանի որ 40,000 հոգի կը հաշուուին այդ երկթիւը ունեցողները։ Կառավարութիւնը երկու միլիոն ֆրանք պիտի վճարէ այս վիճակահանութեան մէջ ելած երկթիւին համար։

ՓԼՈՒԶՈՒՄ !
ՇԷՄԻԶԷՐԻ ՈՒՆԻՎԷՐՍԷԼ
399, Բերա Մեծ Փողոց 399
ԲՌՆԱԴԱՏՈՒԱԾ ՎԱՃԱՌՈՒՄ
Սկսեալ 1905 փետր. 14/27
Շաբաթ օրէն
ՓԼՈՒԶՈՒՄԻ ՊԱՏՃԱՌԱՒ
ԱՆԼՈՒՐ ԳԻՆԵՐ
65 9-15

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Միւթէմայիզի աստիճան տրուեցաւ Թաղապետութեան Ը. շրջանակին առողջապահական մարմնոյն նախագահ Լուֆթի Աքիֆ պէյի։

— Երրորդ կարգի Մեճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Կ. Պոլսոյ յունական լրագիրներու խմբագիրներէն Տիմիթրագի Սաֆրոնիատի էֆ.ի։ Չորրորդ կարգի Մեճիտիէ՝ ճարտարապետ Տարանքօ պէյի օգնականին՝ Զիւլէքեան էֆ.ի։

— Երկրորդ կարգի Շէֆգաթ՝ բժշկական վարժարանին դասաւանդութեանց վերատեսուչ Փէրիդ Մահմուտ Հազգը փաշայի կնոջ՝ Միւնիրէ հանըմի եւ առողջապահական Խորհուրդին մէջ հելլենական պատուիրակ տոքթ. Պօլիտի կնոջը։

ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆԻ աւստրիական նաւատորմին հրամանատար Բէթրուսքի ծովակալը, երէկ առտու, իր հիւրամեծարներուն հետ պալատական կառքերով գնաց Մեծ-Եպարքոսին, Սպարապետին ու Արտաքին գործոց Նախարարին այցելութիւնները եւ իր այցետոմսը թողուց։

— Ծովակալը, երէկ կէսօրին, Բերա Բէլէսի մէջ ճաշեց իր հիւրամեծարներուն հետ եւ յետոյ դեսպանատուններ երթալով իր այցետոմսը թողուց։

— Աւստրիոյ դեսպանը, երէկ իրիկուան կողմ, Բերա Բէլէս երթալով այցելութիւն տուաւ գեր-ծովակալին։

— Լոյտի շոգենաւային Ընկերութեան Տնօրէնը, երէկ, ասղան մը տուաւ, որուն ներկայ գտնուեցան Զիկկդվար յածանաւակին հրամանատարը, սպաներ եւ հիւրամեծարները։

— Դեր-ծովակալին հետեւորդներէն ոմանք, երէկ, այցելեցին Պոլսոյ նշանաւոր վայրերը։

— Երէկ գիշեր Աւստրիոյ դեսպանատան մէջ հացկերոյթ մը տրուեցաւ ի պատիւ Բէթրուսքի գեր-ծովակալին, որ ժամ 1½ին իր հիւրամեծարներուն հետ Բերա Բէլէսէն աւստրիական դեսպանատունը գնաց պալատական կառքերով եւ ընդունուեցաւ առաջին Թարգմանին ու միւս պաշտօնեաներուն կողմէ։ Հացկերոյթը ժամ 3ին սկսելով, 3½ին աւարտեցաւ։ Դեր-ծովակալը բանախօսութիւն մը ընելով շնորհակալութիւն յայտնեց իրեն եղած կայս. շնորհներուն համար եւ բաժակ պարպեց Վեհ. Սուլթանին ու Աւստրիոյ կայսեր կենացը։ Աւստրիոյ դեսպանն ալ խօսելով ըսաւ թէ գեր-ծովակալին Կ. Պոլիս այցելելը աւելի եւս պիտի ամրապնդէ Թուրքիոյ եւ Աւստրիա-Հունգարիոյ միջեւ եղած բարեկամական սերտ յարաբերութիւնները։ Դեսպանը շնորհակալութիւն յայտնեց գեր-ծովակալին ու հետեւորդներուն նկատմամբ եղած կայս. շնորհներուն համար եւ բաժակ պարպեց Վեհ. Սուլթանին ու Աւստրիոյ կայսեր կենացը։ Արտաքին գործոց Նախարար Թէվֆիք փաշա ալ խօսելով, յայտարարեց թէ Բէթրուսքի գեր-ծովակալին Կ. Պոլիս այցելելը մասնաւոր գոհունակութիւն մը կը պատճառէ՝ Թուրքիոյ եւ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ միջեւ եղած բարեկամական յարաբերութիւնները աւելի ամրապնդելու տեսակէտով։ Նախարարը բաժակ պարպեց Վեհ. Սուլթանին եւ Աւստրիոյ կայսեր կենացը։ Սեղանին ներկայ էին Մեծ-Եպարքոսը, Արտաքին ու ծովային գործոց նախարարները, արարողապետ Իպրահիմ փաշա, Խարիճիէի արարողապետի օգնական Ղալիպ պէյ, Չըհանկիր զինուորներու հրամանատար Զիւլէնի փաշա, Հանրային Պարտքի վարչական Խորհուրդին մէջ աւստրիացի պատուիրակը, Լոյտի Ընկերութեան Տնօրէնը եւայլն։ Հացկերոյթին ատեն Զիկկդվար յածանաւակին նուագածուներու խումբը Համիտիէ քայլերգը եւ աւստրիական քայլերգը նուագեց։ Հացկերոյթէն ետքը երեկոյթ մըն ալ տրուեցաւ։ Դեր-ծովակալը, հետեւորդները եւ հիւրամեծարները գիշերուան ժամ 6ին Բերա Բէլէս դարձան։

—Լոյտի Ընկերութեան Տնօրէնը, այսօր, Թիրոլ շոգենաւին մէջ ասղան մը տուաւ ի պատիւ գեր-ծովակալին։

—Դեր-ծովակալը, իր սպաներով, այսօր, Սէլամլըքի արարողութեան ներկայ կը գտնուի։

—Զիկկդվար յածանաւակը վաղը առտու պիտի մեկնի Կ. Պոլսէն։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ. — Գերմանիոյ ու Ցունաստանի դեսպանները եւ Սեւ Լեռան դեսպանատան գործակատարի փոխանորդը, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցան Մեծ-Եպարքոսին հետ։

—Գերմանիոյ դեսպանը, երէկ առտու, Արտաքին գործոց Նախարար Թէվֆիք փաշայի ապարանքը երթալով, տեսակցեցաւ Ն. Վսեմութեան հետ։

—Պուլկարական գործակատարը, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ պետական Խորհուրդին Նախագահ Սայիտ փաշայի հետ։

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ.—Կայս. Իրատէ մը հրամայեց զանազան պատուանշաններ տալ այն սպաներուն եւ զինուորներուն որոնք մեծ ծառայութիւններ մատուցին՝ աւազակապետ Արապօղլի խումբին ջնջմանը առթիւ։ Կայս. Իրատէն հրամայեց որ ընդհարումը կատարող 388 զինուորներուն մէյմէկ ոսկի տրուի՝ իբրեւ դրամական պարգեւ, վիրաւոր 12 զինուորներու՝ հինգական եւ ճամբայ ցոյց տուողին ընտանիքին ալ տասը. նաեւ տասը ոստիկան-զինուորներու ալ իրենց ամսաթոշակին կրկին քանակութեամբ դրամական պարգեւ։ Միանգամայն ամենուն Լիազաթի արծաթ շքադրամ։

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ.—Փետր. 27ի գիշերը իմացուելով որ Բէպէքէ գաւառակէն երեք ժամ հեռու՝ Ապտի փաշա խանի մէջ պահկար աւազակներ կան, գիշերուան ժամը 3ին հեծեալ-զօրքեր եւ ոստիկան-զինուորներ դէպի հոն ելան։ Ընդհարում մը կատարուելով տասներկու հոգիէ բաղկացած աւազակներու խումբէն, որոնց մէջ կար Ուզունֆչէլի աւազակ Բէթրէի եղբայրը՝ Կէօրկի Աչէ, սպաննուեցան եւ չորսն ալ ձերբակալուեցան։

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.—Պարսիկ կառավարութիւնը Առիւծ եւ Արեւ պատուանշանի առաջին կարգը տուաւ Տրապիզոնի կուսակալին եւ անդամոյն զօրաբաժնին հրամանատար Համտի փաշայի։ Նոյն պատուանշանին երկրորդ կարգը՝ նահանգին ոստիկանութեան առաջին գոմիսէր Հիւսէյին Րուհի պէյի։

—Աւստրիոյ կառավարութիւնը Ֆըրանց Եոզէֆ պատուանշանին մեծ խաչը տուաւ Վիէննայի օսմ. դեսպանատան առաջին զինուորական կցորդ Շիւքրի փաշայի, որդի Սպարապետ Րիզա փաշայի։

ԱԹԷՆՔԷՆ կը հեռագրեն թէ հելլէն կառավարութիւնը պատուանշաններ արուած է օսմ. քանի մը բարձրաստիճան պաշտօնատարներու, իբրեւ փոխարինութիւն մը այն պատուանշաններուն զորս կայս. կառավարութիւնը տուած է հելլէն պաշտօնատարներու։

ՑՈՒՆԱՑ Ս. Պատրիարքը, տաղի օրը, այցելութիւն տուաւ Կայս. Պալատան առաջին Թարգմանիչ Ալեքսանդր Գարաթէոտորի փաշայի։

—Շուէտ-Նորվէկիոյ դեսպանը, անցեալ օր, այցելութիւն տուաւ Ցունաց Ս. Պատրիարքին։

ՎԻՃԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.— Բ. Դրան վիճակագրութեան յանձնաժողովը, որուն նախագահն է պետական Խորհուրդին Նախագահ Սայիտ փաշա, որոշեց ծանուցանել բոլոր նահանգները որ մինչեւ ապրիլի վերջը տեղեկագրեն թէ ո՛րքան հանրօգուտ շինութիւններ կատարուած, խճուղիներ եւն. շինուած են եւ ո՛րքան պիտի շինուին եւայլն. Նաեւ թէ հանրային հարստութիւնը աւելցնելու համար ի՛նչ միջոցներ ձեռք առնել հարկ է։ Այդ տեղեկագիրները եթէ մինչեւ ապրիլի վերջը չղրկուին, պատճառ եղողները պատասխանատուութեան պիտի ենթարկուին։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ երկրագործական վարժարանին մէջ հաստատուած շերամաբուծական ճիւղին մէջ Սէլանիկի, Գոսովայի ու Մանասթըրի նահանգներէն տարեկան տասնական աշակերտներ պիտի ընդունուին։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՃԵՄԲՆԹԱՑԸ.— Պէլկրատի ու Թսարիպրոտի միջեւ Կ. Պոլսէն մեկնած եւրոպական կառախումբէն երեք վագոններ չորեքշաբթի օրը գիծէն ելան, բայց ոչ ոք վիրաւորուեցաւ։ Այդ պատճառով Արեւելեան Ճեմբնթացը որ երէկ պիտի գար, այս առտու միայն ժամանեց։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ Սէլանիկի, Մանասթըրի եւ Սկիւպի ճիւղերուն համար նոր պաշտօնեաներ կարգուած են։ Ընդհանուր Տնօրէնութեան քարտուղարը Սէլանիկ կը գտնուի՝ այդ ճիւղերուն վերաբերեալ գործերը կարգադրելու համար։

ԽՈՐԹ-ԱՐԹՈՒՐԷՆ վերադարձող 86 սպայ ու 600 զինուորներ, երէկ, ռուսական շոգենաւով Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանեցին։ Սպաները ցամաք ելլելով այցելեցին Պոլսոյ նշանաւոր վայրերը։ Շոգենաւը իրիկուան Օտեսա ուղեւորեցաւ։

ՊՈՒԼԿԱՐԱՑ Ս. Էկզարքին փոխանորդը ու գործակատարը, երէկ, այցելութիւն տալով պապական նոր Նուիրակին, բարի գալուստ մաղթեցին եւ շնորհաւորեցին անոր պաշտօնը։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ.—Առեւտրական երկրորդ դատարանը, կ'ըսէ Իգտամ, երէկ, սնանկ հռչակեց Ղալաթիա՝ Թիւնէլին դիմացը հաստատուած լաւմայափոխ Խալիլ Ռամանան։

ՅՈՒՍԱՀԱՏ ՄԱՐԴԸ.—Գասըմփաշայի մէջ մանիֆաթուրաճը Սահակ անուն մարդ մը, տաղի օրը, տղու մը հետ նամակ մը կը ղրկէ ծխավաճառ Լէօնաւլեանի՝ իր հօրեղբօրը յանձնելու համար։ Լէօնաւլեան կը կատարէ այդ յանձնարարութիւնը։ Նամակը բացուելով պարունակութենէն կը հասկցուի թէ Սահակ բացակայած է՝ անձնասպան ըլլալու համար։ Նամակը ցոյց կը տրուի ոստիկանութեան, որ խուզարկութիւն կը կատարէ, բայց Սահակ չի գտնուիր։ Քննութիւն կատարուելով կը հասկցուի թէ Սահակ գինեմոլ էր եւ թէ իրեն եղած գիտողութեանց հետեւանքով այդ տեսակ որոշում մը ունեցած է։

—Ղալաթիա, Իսքէնտեր Ճատտէսի, ապարթըմանի մը մէջ բնակող Եաքօ անուն Հրեայ մը անձնասպանութիւն փորձեց՝ կոկորդը եւ կուռ տեղէն կտրելով։ Շարժառիթը այն էր որ այդ անձը Մօիզ անուն որդեգիր մը ունէր, որուն համար երեք տարի առաջ մանրավաճառի խանութ մը բացած էր՝ հարիւր ութսուն ոսկի դրամագլուխով, բայց Մօիզ դրամները մսխած ու հեռացած էր։ Եաքօ անոր եւ երկու օրէ ի վեր անօթի մնալէն յուսահատած, ուզած էր վերջ տալ իր կեանքին։

ԹՐԱՄՈՒԷԻ ԱՐԿԱԾ.—Պոլսոյ Բասքոյի կողմը, երէկ, Թրամուէի կառք մը կախտեց Թուրք կին մը որ տղեկ մը գրկած էր։ Երկուքն ալ վիրաւորուեցան։

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ!!!. — Ferd. Thürmerի դաշնակի վաճառատունը, որուն գերազանցութիւնը ամենուն կողմէ ճանչցուած է Կ. Պոլսոյ մէջ, փոխադրուած է Բերա, Մեծ Փողոցին վրայ. Ազնաւոր անկիւ փողոցը, Թիւ 18, Կալաթա-Սէրայի դիմաց։ 14—15

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐԸ

Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը հրատարակեց իր տարեկան տեղեկագիրը որ կը պատկերացնէ այդ Հաստատութեան ընդհանուր վիճակը, 1903 յունուարի սկիզբէն մինչեւ դեկտեմբերի վերջ, բժշկական, մատակարարական եւ յարակից ընդարձակ ծանօթութիւններով ու հաշուեցոյցերով։

Հոգաբարձութիւնը 1903 տարւոյն մէջ ալ յաջողած է ծրագրեալ բարեփոխութիւններէն մաս մը իրականացնել իր նիւթական միջոցներուն ներած չափով եւ յիշեալ բարեփոխութիւնները յառաջացած է յառաջիկային, որոնց մէջ մասնաւորապէս յիշատակելի է Հիւանդանոցին Գ. Թեւին շինութիւնը, զոր կարելի չեղաւ ի գլուխ հանել վերջին տարեշրջանին մէջ։

1903ին Հիւանդանոց մտած են 1419 հոգի, որոնցմէ 1345ը մեկնած են։ Մահերու միջին թիւն է արանց համար 14.38 %, իսկ կանանց համար 14.71։ Վիրաբուժական բաժնին մէջ ընդունուած են 583 հիւանդներ, որոնցմէ 393ը՝ բժշկուած, եւ 37ը մեռած են։ Տոքթ. Մանճէլիի բաժնին մէջ ընդունուած են 28 այրեր եւ 15 կիներ։ Մահերու թիւը միջին հաշուով եղած է 14.16 %։ Հիւանդանոցի կալուածոց արժէքն է 1,492,815 ղրշ. եւ դրամագլուխներէ պահանջք կայ 2 միլիոն 675,085 ղրշ.։ Զանազաններու պարտի 553,097 ղրուշ։

Աշխատանոցի եւ Որբանոցի վրայ մանրամասն տեղեկութիւններ կան տեղեկագրին մէջ։

⁂ Ազգ. Հիւանդանոցի 1904 տարւոյ հաշիւները մաքրուած ըլլալով Պատրիարքարան, Տնտեսական Խորհրդոյ յանձնուած են ի քննութիւն։

Ս. Կաթողիկոսը Թիֆլիզէ դէպ ի Ս. Հռիփսիմէ վանքը իր մեկնումը յետաձգեր եւ առժամապէս պիտի մնայ եղեր Թիֆլիզ, Թեմական առկախ գործեր կարգադրելու համար։ Ն. Ս. Օծութիւնը ընդուներ է ուրիշ հասարակութեանց հոգեւոր պետերուն այցելութիւնները եւ փոխադարձ այցելութիւն տուեր է անոնց։ Թիֆլիզի Առաջնորդ Տ. Գարեգին Եպսկ. Սաթունեանց որ Ս. Կաթողիկոսին կողմէ Պաթում ղրկուած էր, իրեն յանձնուած պաշտօնը աւարտելով վերադարձեր է Թիֆլիզ։

—Ս. Պատրիարքը այսօր Սկիւտարի Ս. Խաչ եկեղեցին երթալով ներկայ կը գտնուի արարողութեանց եւ այս պիտի այցելէ Թաղին վարժարանները։

—Տիարպէքիրի Առաջնորդ Տ. Եզնիկ Վ. գրեր է Պատրիարքարան թէ կը պատրաստուի Մուշ երթալ, վիճակին կրօնական եւ կրթական գործերը կարգադրելու համար, ըստ որոշման Խառն Ժողովոյ։

—Յառաջիկայ Զատկի տօնին վարժարանաց աղքատիկ աշակերտներն արդուզարդելու համար, կարգ մը Թաղ. Խորհուրդներ այժմէն սկսած են ձեռնարկել գթասիրութեան։ Գասըմփաշայի Թաղ. Խորհուրդը 40է աւելի երկսեռ աշակերտներու զգեստ պիտի շինէ։ Նոյնպէս Սկիւտարի Ս. Խաչի եւ Գուզկունճուգի Թաղ. Խորհուրդները տասնըհինգ տասնըհինգ կ'օժտեն, առաջինը իր վարժարանին երկրորդը Գուզկունճուգի Նորաշատար ծաղկոցին եւ Իճատիէի վարժարանին 60-70 աշակերտներուն զգեստ, կօշիկ, գլխարկ եւն. շինել տալու։

—Բերայի Թաղ. Խորհուրդը որոշեր է Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյ խաչկալը վերաշինել կաթուղիկէի ձեւով. եւ Թաղ. Խորհրդոյ ատենապետ Վսեմ. Րօպէր էֆ. Եաղըճեան անցեալ օր Սկիւտարի Եէնի Մահալլէի Ս. Կարապետ եկեղեցին երթալով խաչկալին յատակագիծը պատրաստել տուեր է։

—Մարաշէն խնդրուած է Պատրիարքարանէ որ հրամայուի Առաջնորդ Տ. Փառէն Վրդ.ի՝ շուտով ուղեւորել իր Վիճակը։ Պատրիարքարանէն երէկ այս իմաստով հեռագիր ուղղուեցաւ Տ. Փառէն Վ.ի։

—Հանգուցեալ Կիւլպէնկեան Յակոբ էֆ.ի ժառանգորդները Պաֆրայի եկեղեցիէն իրենց ունեցած պահանջին մնացորդը նուիրեր են եկեղեցիին, ի փոխարէն խնդրելով որ տարին անգամ մը հանգուցելոյն հոգւոյն համար պաշտօն եւ Պատարագ մատուցուի՝ Ս. Յակոբայ տօնին օրը։

—Գարթալի Թաղ. Խորհուրդը հանգանակութեան հրաման խնդրած է Պատրիարքարանէն, տեղւոյն գերեզմանատան արմափակութեան համար։

—Պիթլիսի Խիզան գաւառակի Տ. Մկրտիչ քհնյ. Նախշեան, 83 տարեկան հասակին մէջ վախճանելով, օծումը կատարուեր է Առաջնորդ Տ. Եղնիկ Ս. Վ.ի կողմէ եւ մարմինը ամփոփուեր է Կարմրակ եկեղեցւոյ պարտէզը։

—Իզմիրի Առաջնորդարանի Դիւանատունէն Արեւ. Մամուլի հաղորդուած են հետեւեալ երկու վիճակագրութիւնները որոնք գաղափար մը կու տան քաղաքին հայ համայնքին մէջ տեղի ունեցած ամուսնութեանց, ծնունդներու եւ մահերու ընդհանուր վիճակին վրայ։

Ա. վիճակագրութիւն՝ Իզմիրի հայ հասարակութեան մէջ կատարուած ամուսնութեանց, 1904 Յունուար 26էն մինչեւ 1905 Փետր. 24.

Իզմիրցի Իզմիրցիի հետ	25
Իզմիրցի դրսեցիի »	34
Դրսեցի դրսեցիի »	32
	91
Ասոնցմէ	
Կոյս ընդ կուսի	76
Կոյս ընդ այրւոյ	3
Այրի ընդ կուսի	8
Այրի ընդ այրւոյ	4
	91

Բ. վիճակագրութիւն՝ Իզմիրի հայ հասարակութեան մէջ տեղի ունեցած ծնունդներու եւ ննջեցեալներու, սկսեալ 1897 Յունուար 1էն մինչեւ 1904 Դեկ. 31

Տարի	Ծնունդ	Մահ
1897	121	148
1898	150	164
1899	124	154
1900	114	163
1901	157	174
1902	147	118
1903	134	169
1904	127	107
	1074	1257 մահ

որով Իզմիրի ժողովուրդէն 183 հոգի պակսած է 8 տարուան մէջ։

—Թատերական հին հեղինակ մը ու բեմական վաղեմի աշխատաւոր մը, Ռոմանոս Սէթէֆճեան, որ երկար տարիներէ ի վեր գործունէութենէ քաշուած՝ նիւթական անձուկ վիճակ մը ունէր, մեռաւ նախընթաց օր Սկիւտարի մէջ եւ թաղումը կատարուեցաւ տեղւոյն ազգ. գերեզմանատանը, անշուք կերպով։ 65 տարեկան էր։ Ռոմանոս Սէթէֆճեան 70ական թուականներուն բեմական կարեւոր գործունէութիւն մը ունեցած էր, նախ իբր յաջողակ մասնակցելով Թատերախմբին եւ յետոյ մէկ քանի Թատերախաղեր գրելով՝ որոնք ներկայացուեցան ժամանակին։ Քանի մը տարիներ ալ դասատուութիւն ըրաւ։ Վերջին ժամանակներս, Ռեթէոս էֆ. Պէրպէրեան կարեկցելով անոր վիճակին՝ իր վարժարանին մէջ գիշերօթիկ հսկողի պաշտօն յանձնած էր։

Թէլֆէեան ընտանիքը իր շնորհակալութիւնը կը յայտնէ ամէն անոնց որոնք ներկայ գտնուելով հանգուցեալ ՏԻԿԻՆ ՆՈՒՐԻՋԱ ԹԷԼՖԷԵԱՆԻ յուղարկաւորութեան ու թաղման, իրենց ցաւակցական զգացմանց հաւաստիքը տուին այս դժբախտ առթիւ։

Այսօրուան Հեռագիրներ

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ, 23 մարտ.— Լինիէվիչ զօրավարը մարտ 22 թուականով սա տեղեկագրեր կը հեռագրէ Ռուսիոյ կայսեր.

«Թշնամիին հետ որ եւ է ճակատամարտ կատարուած ըլլալու մասին մարտ 21ին տեղեկագիր չստացայ»։

—Ռուս գործակալութիւնը սա հեռագիրը կը հրատարակէ.

«Ռուսերուն դէպ ի հիւսիս նահանջը խուճապ մը առաջ բերաւ խաղաղիկ ժողովուրդին մէջ որ հիմա իր կիներով ու տղոցմով լեռները կը փախչի։ Ռուսերուն անցած պահուն քաղաքներու չինացի բնակիչները կը փակեն իրենց բնակարանները, բայց Ճափոններուն ընդառաջ կ'երթան՝ իրենց կիներով ու տղաքներով։ Ճափոնները միշտ կը խոշտանգեն Չինացիները որոնք, անոնց վրէժխնդրութենէն վախնալով, չեն համարձակիր ուտելիք ծախել Ռուսերուն։

ԲԱՐԻԶ.—Լոնտոնէն կը հեռագրեն «Էնֆօրմասիօն» գործակալութեան.

«Ստանտարտի Թոքիոյի թղթակիցը կը հեռագրէ թէ Ճափոնի կայսրը ընդունեց է Քորէայի կայսեր կողմէ ղրկուած մասնաւոր պատուիրակութիւնը՝ կարգադրելու Քորէայի մէջ Քորէացիներու եւ Ճափոններու միջեւ պատահած միջադէպերը, որոնց մէջ մէկ քանի Քորէացիներ մեռան։ Նոյն թղթակիցը կը յայտնէ թէ Միքատոն բացարձակապէս առաջարկեր է Քորէայի վրայ Ճափոնի կողմէ թեւարկութիւն մը հաստատելու խնդիրը։

—Թոքիոյէն կը հեռագրեն թէ Մանչուրիոյ հիւսիսային կողմը եւ ուրիշ տեղեր ճակատամարտ մը կատարուեր է։ Կորուստները շատ չեն։ Ռուսերը դէպ ի մեծ պաշտպան քաշուեր են։

ԼՈՆՏՈՆ.— Օեամա մարէշալը կը հեռագրէ թէ իր զինուորները Չանթուֆու մտեր են։

—Ճափոն կը հերքէ ռուսական աղբիւրէ հաղորդուած այն լուրը թէ Չինացիները Մուքտէնի մէջ վիրաւորներ եւ Կարմիր Խաչի պաշտօնեաներ սպաննած ըլլան։

(Միւս հեռագիրները եւ ուրիշ կարեւոր հեռագիրներ հրատարակուած են այսօրուան մեր Գիշերուան Հեռագիրներուն մէջ)։

ԲՈՒՏԱ.— Ֆրանց Եօզէֆ կայսրը, այսօր, իր ներկայութեան ընդունեց Տոքթ. Վէքէրլէն։

ԲԱՐԻԶ.— Վաթսուն երեք ատենաբաններ արձանագրուեցան՝ Երեսփ. Ժողովին մէջ խօսելու, Եկեղեցիներու եւ Պետութեան բաժանման ընդհանուր ծրագրին վիճաբանութեան պահուն։

ԼՈՆՏՈՆ.— Ռիօ-Թինթօ Ընկերութիւնը 37 շիլին շահաբաժին պիտի վճարէ։

ՊԵՐԼԻՆ.— Գերմանիոյ կայսրը առտուն Քուքսհաֆընէն շոգենաւ նստաւ դէպ ի Ճիպրալթար։

— Կայսրուհին ալ Պերլինէն ճամբայ ելաւ դէպ ի Իտալիա։

ՄՈՒՔՏԷՆ

ՃԱՊՈՆՆԵՐՈՒՆ ՄՈՒՏՔԸ

ԲԱՐԻԶ.— Օքու զօրավարին բանակէն կը հեռագրեն. — «Ճափոնները մարտ 13ին պաշտօնապէս Մուքտէն մտան։ Զինուորները երկու կարգի վրայ բարեւ կեցած էին քաղաքին գլխաւոր փողոցներուն մէջ։ Օքու զօրավարին սպայակոյտը կը հետեւէր Օեամա մարէշալին, որուն առջեւէն կ'երթային զինուորական նուագածուներու խումբ մը, հետեւակներ, հեծելազօրքեր եւայլն։ Օեամա մարէշալին սպայակոյտին հետ կային Պարոն Քոտամա եւ Ֆուքուշիմի իշխանը. յետոյ կու գային Բ. զօրաբանակին սպայակոյտը, օտար զինուորական կցորդները եւ լրագրական թղթակիցները։ Զինուորները պարծանքով պարզած էին իրենց դրօշները՝ պատառ եւ մուխէն սեւցած։ Մեծ տպաւորութիւն մը կը գործէր պղնձագոյն դէմքով այդ մարդոց պարզած տեսարանը, որոնք տակաւին կը կրէին իրենց տառապանքներուն հետքերը։ Օեամա մարէշալը որ ծերացած կ'երթայ եւ որուն դէմքը ցոյց կու տայ վերջին յաղթութեանց հետեւանքները, յառաջացաւ զինուորներու երկու կարգին մէջտեղէն եւ գնաց իր բանակատեղը որ քաղաքին ներքին մասը հաստատուած է, չինական փոխարքային կողմէ անոր տրամադրութեան տակ դրուած շէնքերու մէջ։ Չինական զինուորներ եւ ոստիկանները հազիւ կրնային բարեկարգութիւնը պահպանել, վասն զի հարիւր հազարի չափ ժողովուրդ հաւաքուած էր, առանց որ եւ է արտայայտութիւն ընելու։ Քաղաքը ճափոնական հազարաւոր դրօշներով զարդարուած էր։ Ռուսական գրաւումէն ի վեր առաջին անգամ ըլլալով չինական դրօշներ կը տեսնուէին, վասն զի Ռուսերը թոյլ չէին տար որ ռուսականէն զատ ուրիշ դրօշ պարզուի։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 10 Մարտ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Միաց.	Օ. Ո.	96	28
Ամենէն բարձր գին	»	96	36
Ամենէն վար գին	»	96	28
Րումէլիի Երկաթուղի գոց	Ֆր.	132	75
Ամենէն բարձր գին	»	133	37
Ամենէն վար գին	»	132	75

ԲԱՑՈՒՄ 11 Մարտ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Միաց.	Ք. Կ.	96	32
Րումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	133	—
Շիրքէթի Խայրիէ		30	—
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		16	10
Օսմ. Պանքա		—	—
Ցունական Պանքա		435	—
Տէրքօս		250	—
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	10
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		7	65
» ժուիսանս		2	95
» պարտաթուղթ		485	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		513	—
Թրանուէյ		95	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժէբսիէն Ա.		313	50
» » « Բ		270	—
Լավրիոմ		46	50
Անատոլըի երկթ. բաժնեթուղթ		13	02
» » պարտաթղթ.		531	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	—	—
» » » չէք	»	110	10
Բարիզ » »	Ֆր.	22	85
» » » չէք	»	—	—
Պերլին անտոկոս չէք	մարք	18	56
Վիէննա չէք	ֆիոր.	21	75

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	97	24
Անգլիական ոսկի	»	110	15
Բոլ էմբէրիալ	»	90	—
Քրիմից	»	51	10
Մեճիտիէ արծաթ	»	108	06
Մեթալիք	«	—	—
Րուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8	59

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 23 Մարտ

Անգլիական Քոնսոլիտէ		91	31
Միացեալ Օսմ. պարտք	բաց.	87	75
	գոց.	87	75
Օսմանեան Պանքա		14	12
Ռուսական 1888-1889		88	25
Հելլենական 5 %		49	75
» Մոնոփոլ		51	50
Պուլկարական 1892		98	—
Եգիպտոսէն ունիֆիէ		106	50
Ճափոնական %		86	75
Թրանսվալ		3	81
Ջերթըրտ		1	81
Փոխանակագիր		25	32½

ԲԱՐԻԶ, 23 Մարտ

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		99	87
Միաց. Օս. պարտաթ.	բաց. ղշ.	89	27
	գոց. »	89	32
Օսմ. Կայս. Պանքա	ֆր.	605	—
Օսմանիէ	»	—	—
Րումէլի երկաթուղի	»	134	75
Օսմ. մաքսատուն	»	482	—
Օսմ. Ռէժի	»	368	—
Բրիսուիթե Թիւրք 4 %	»	506	—
Քրէտի Լիոնէ զուգոնը կտ.	»	1148	—
Իտալական Ռանթ	»	104	80
Սպանիական արտաքին	»	92	20
Աւստրիական	»	103	50
Թրանսվալ	»	97	—
Ռուսական 4 % 1901	»	88	25
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	180
Դրամագլուխ	»	—	—

ՎԻԷՆՆԱ, 23 Մարտ

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	Ֆր.	240	—
Րումէլի երկաթուղի	»	142	25
Օսմ. Ռէժի	»	—	—

ՊԵՐԼԻՆ, 23 Մարտ

Միացեալ պարտաթուղթ	Ֆր.	89	40
Րումէլի երկաթուղի	»	135	50
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	104	10
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	345

ՊՐԻՒՍԷԼ, 23 Մարտ

Օսմ. միացեալ պարտք	88	37
Րումէլի երկաթուղի	132	75

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ 1852
Ա. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ եւ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
398 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 398
ԽԱՆԻ ԳԱՐԵՋԱՏԱՆ ՎՐԱՅԻ ՅԱՐԿԸ
(Փէրա Պաղչէճիլերի դէմ)

Նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստէ, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, ըստ տարիքի, ծամելու դիւրութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորեալ։ Ինչպէս նաեւ կատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամհանութիւն։ 42

Ձմեռները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէսօր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդներն ընդունի։

ԱՄԷՐ ԲԻՔՈՆ
Société Producteur de France. Péra
Ֆրանսական արտադրութեանց Ընկերութիւն Բերա
ԱՄԵՆԱԲԱՐՁՐ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄՆԵՐՈՒ
ԱՐԺԱՆԱՑԱԾ ԶԱՆԱԶԱՆ
ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

AMER PICON
PHILIPPEVILLE
G. PICON
AMER PICON

ԱՄԷՐ ԲԻՔՈՆԸ, ամենէն շատ քինքինա պարունակող սա կազդուրիչ ըմպելին, պատրաստուած է ալժէրիական հողի յատուկ տունկերով։ Իր կորովիչ ու հակատենդային յատկութիւններուն համար է որ կը յանձնարարուի անոր գործածութիւնը։ Առտուն անօթի փորանց կամ ճաշէն առաջ առնուած ատեն՝ բարերար ազդեցութիւն մը կ'ունենայ։ Այդ ըմպելիին շնորհիւ մարդուս սպառած ուժերը կը վերանորոգուին եւ տենդէ զերծ կը մնայ։

Ծանօթ. — Անխիղճ խարդախներ մեր վաճառանիշը կեղծած ըլլալնուն։ Ամէր Բիքոն սպառող մեր բոլոր յաճախորդներուն խորհուրդ կու տանք առաջնակարգ տուներու միայն դիմել, որպէս զի կեղծերը չառնեն. պէտք է պահանջեն որ շիշերը Ինկիլոն եւ Ֆապրիքանի դրոշմը կրեն։

Միակ ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ մէջ
Պ. Լ. ԲԱՐՄԱ.
Պ. Պ.

Բ. Պանամի	Ղալաթիա
Ա. Ռէյչիա	»
Էքօնոմիք Գոօբէռաթիվ	Ղալ. եւ Բերա
Ռօզարիօ Սիւասնէ	»
Բաբատօբուլօ եւ Մէլէ-Թիատէս	»
Ժ. Սթավրօբուլօ	»
Քօթթաքի եղբարք	»
Վէնսան Գոստպեան (դեղավաճ.)	Կ. Պոլիս
Մէհմէտ Քեազիմ	»
Տ. Մեզիքի որդի եւ Ընկ.	»
Մ. Մեզիքի	»
Թ. Լինօ	»
Պ. Սէֆէրեան	»
Ժ. Վօնթիզիանօս եւ Ընկ.	»
Էմիլ Լանըրտան	Բերա
Տէմէթրաքօբուլօ եղբ. եւ Ընկ.	»
Թ. Սուրէնեան	Բերա, Կ. Պոլիս, Ղալաթիա
Պոն Մարշէ	Բերա

եւն. եւն. եւն. 34 36—50

Ի Լ Ա Ն

(Բօսթա վէ Թէլէկրաֆ Նէզարէթի)

Անպար միւբէթէպաթընտան օլան գալըն սիճիմ 2100 քիլօ 80.20 ղրշ., ինճէ սիճիմ 860 քիլօ 9 ղրշ., էն գալըն սիճիմ 140 քիլօ 7 ղրշ., ինկիլիզ սիճիմի 100 քիլօ 19 ղրշ., քիւլիչէ մէօհիւր մումը 910 քիլօ 1.32 ղրշ., բաքէթլիք գապա քաղըտ 6000 քիլօ 1.11 ղրշ.։ Պալատա մուհարրէր 4 նէվ սիճիմ իլէ քիւլիչէ մէօհիւր մումը վէ բաքէթլիք գապա քաղըտ հիզալարընտա կէօսթէրիլէն ֆիաթլէ թալիպի էօհտէսինտէ օլմագ չէհրը հալը Րումինին 14րինճի բազար իրթէսի կիւնիւ իհալէի էվվէլիյէ վէ 15րինճի չէհարշէնպէ կիւնիւ 100տէ 5 թէմինաթ իլէ իհալէի գաթիյէսինին իճրասը մուգառրէր օլմագլա թալիպ օլանլարըն 100տէ 10 հիսապլը թէմինաթը նագտիէ վէ եախօտ Տէրսաատէթ Թիճարէթ օտասըլա մուգավէլաթ մուհարրիրլիքինտէն մուսատտագ քէֆալէթը գավիի համիլէն Թէլէկրաֆ վէ Բօսթա Նէզարէթի Մէճլիսի իտարէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

Ֆի 10 մարթ 321

Առաջնակարգ Ընկերութիւն

Հոնկրուազ

Ընդհանուր Ապահովագրութեանց

ՀԻՄՆԵԱԼ 1857ԻՆ ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿՈՎ. ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ Ի ՊՈՒՏԱՓԷՇԹ

ԿԵՆԱՑ ԲԱԺԻՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐՈՒ ՎՃԱՐՈՒԱԾ 332 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ — ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՒՄԱՐ 114 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ — ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼ ԳՈՒՄԱՐ 461,035,390 ՖՐԱՆՔ

Այս Ընկերութեան պայմանները Թուրքիոյ մէջ գործող միւս Ընկերութեանց պայմաններէն, ԱՄԷՆԷՆ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐՆԵՐՆ ԵՆ.

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ խիստ օգտակար պայմաններով ու ամէնէն աժան գիներով.— ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ի դէպ մահու եւ կենդանութեան, ժառանգութեամբ եւ եռամսեայ տոկոսի տոկերով, ինչպէս նաեւ աղջկանց դրամօժիտի եւ մանկանց դրամագլխի կազմութեան, եւ ցմահ թոշակի ապահովագրութիւններ.

Կ'ԱՐԺԷ ՈՐԵՒԷ ՄԷԿՈՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԵԼԷ ԱՌԱՋ ԱՆԳԱՄ ՄԸ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՍ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՆ ԱՉՔԷ ԱՆՑԸՆԵԼ. Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար, դիմել Ընկերութեան Ընդհանուր Գործակալութեան.

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՍ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆ Է
ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ

ԴԱՒԱՃԱՆՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՊԱՏՈՒԱՒՈՐ ՈՒ ՋԵՐՄԵՌԱՆԴ ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻՆ ԽԻՍՏ ԳՈՀԱՑՈՒՑԻՉ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ
Մեր գործակալք Տ. Գ. ՑԱՎՐՍՕ եւ Ընկ. Գալաթիան խան, Թիւ 5, Ղալաթիա

Ընդհ. Գործակալ բովանդակ Թուրքիոյ
ԹՈՐԳՈՄ Ն. ՊԱՐՍԵՂԵԱՆ
Պոլիս Պաղճաբաշը խան

18 30—50

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
10,000,000 ՕՍՄ. ՈՍԿԻ ԴՐԱՄԱԳԼԽՈՎ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ Ղալաթիա
ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ՝ Պոլիս, Եէնի Ճամի
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ՝ Բերա, Շիշլի ճամբան Թ. 347

ԳԼԽԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԼՈՆՏՈՆԻ ԵՒ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂՔ

Ատալիա, Ատանա, Այտըն, Աֆիօն-Գարահիսար, Հալէպ, Աղեքսանդրիա, Էտիրնէ, Էնկիւրի, Պաղտատ, Պասրա, Պէյրութ, Պրուսա, Գասթէմունի, Գավալա, Տէտէ Աղաճ, Էսկիշէհիր, Երուսաղէմ, Դամասկոս, Գօնիա, Լառնագա, Լիմասօլ, Գահիրէ, Մէրսին, Միթիլին, Մանասդըր, Նիկոսիա, Ուշագ, Բօրթ-Սայիտ, Սելանիկ, Սամսոն, Սըվազ, Իզմիր, Տրապիզոն, Սուրիական Տրիպոլիս եւ Սկիւպ։

Որոշեալ պայմանաժամով կամ ընթացիկ հաշուի (գօնթ-գուրան) փոխատուութիւն կ'ընէ, արժեթուղթեր կամ փոխանակագիրներ (բոլէցա) պահեստ առնելով։

Փոխանակագիրներ կը զեղչէ։ Թուրքիոյ եւ օտար երկիրներու գլխաւոր քաղաքներուն վրայ փոխանակագիրներ, չէքեր, վարկագիրներ եւ հեռագրական օրտիններ կու տայ։

Ընթացիկ հաշիւներ կը բանայ, արժեթուղթեր եւ արժեքաւոր առարկաներ կ'ընդունի ու կը պահէ։

Թուրքիոյ եւ արտասահմանի մէջ կտրօններ եւ փոխանակագիրներ կը գանձէ, ամփոփանակական հրամաններ կը գործադրէ, զանազան տեսակ դրամներ կը փոխէ, կ'առնէ ու կը ծախէ։

Օսմ. Պանքան հետեւեալ պայմաններով եւ տոկոսներով դրամ պահեստի կ'ընդունի.—

2 տարի պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան 100ին 3 ու կէս տոկոս կու տայ. մէկ տարի պայմանաժամով պահեստի համար՝ տարեկան 100ին երեք։ 6 ամիս պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան 2 ու հարիւր, 3 ամիս պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան $1^1/_2$ առ հարիւր։

Պոլսոյ գործակալութիւնը վերոյիշեալ բոլոր գործառնութիւնները կը ստանձէ, եւ աւելի զատ ապրանքներու վրայ փոխատուութիւններ կ'ընէ եւ գօնինեառիսաւով եւ ազատ ունելութիւն ապրանքներ առանց կ'ընդունի։

Բերայի մասնաճիւղը նմանապէս կը կատարէ Պանքային վերոյիշեալ բոլոր գործառնութիւնները (բացի ապրանքներու վրայ կատարուածներէն), եւ անմիջապէս առնելու պայմանաւ կը գնէ եւ կը ծախէ զանազան վիճակահանութեանց արժեթուղթեր, ինչպէս Վիլ տը Բարիի, Բուժլէի երկաթուղեաց, Հելլենական կամ Բանամայի վիճակահանութեան արժեթուղթեր եւլն. եւլն.։ Պոլսոյ գործակալութիւնը եւ Բերայի մասնաճիւղը կը ծախեն նաեւ Բուժլէի Երկաթուղեաց արժեթուղթերու բրոնաները եւ Օսմ. Պանքային Թուրքիոյ մէջ հաստատուած միւս բոլոր գործակալութիւններուն նման կ'ընդունին տարեկան 2% տոկոսով մինչեւ 10 օսմ. ոսկի, ընթացիկ հաշիւ բանալով։

Օսմ. Պանքան $3^1/_2$ % ֆրանսական եւ 3% գերմանական Ռանթերու փոխարէն գումարներ փոխ կու տայ, պզտիկ ընթացիկ հաշիւի դրութեամբ. յիշեալ Ռանթերը պահեստի դրուած արժեթուղթերու յատուկ տուփէն մէջ կը պահուին։ Պահեստի դրուածներու քանակին աւելնալուն առ համեմատութեամբ, եղած փոխատուութիւնն ալ հետզհետէ կ'աւելնայ։

ՕՍՄ, ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ

ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆԵԱԼ ՎՍՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
1892 Օգոստ. 2/14 եւ 1310 Սէֆէր 20 թուակիր Ֆէրմանաւ

Դիմել Ընկերութեան Կեդր. գրասենեակը, Ղալաթիա, Թօփանէլի, Եօնի խան եւ կամ հետեւեալ հասցէներուն.—

Սամաթիա, Օսմ. Կայս. Պանքայի, Եէնի Ճամիի հրապարակ.
Պոլիս Մ.Մ.Ի. Սաթոֆ եւ Ռոտիզի, Շէյխ իւլ Իսլամ խան, Պահճէ գաբու Թիւ 10
Մաքրիգիւղ, Մ. Ա. Աճէմեանց, կայարանի հրապարակ.
Գատըգիւղ, Բահրի էֆ., շուկայի հրապարակ.
Գատըգիւղ, Մ. Ա. Անդրէա, Մոտա ճամբէսի.
Պէօյիւք տէրէ, Մ. Ա. Ցէմարդի.
Ղալաթիա, Մ. Ճ. Բիրժանց, Թիւ 12. Թունէլ խան.
Ղալաթիա, Մ. Եգիէն Քրեմէզի, Թէվֆիքիէ խան.
Բերա, Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի, Մեծ Փողոց.
Շիշլի Մ. Է. Թոսէ, Պէօյիւքտէրէ ճամբէսի, Թիւ 137.
Մեծ Կղզի, Րէֆալ էֆ.
Բ. Սօմմարիվա, Բէնտէր.
Պոլիս Ս. Մինթիր պէյ, Թէրզագը խան, Թիւ 8 եւ Թ. տաւղէն յարկ։

Գործակալութիւնք Օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

17 4—50

ՍԱՆԴԱԼ ՄԻՏԻ

ՄԻԱԿ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ ՄԻՋՕՐԻ ՀՈՍԱԿԱՒՈՐ ՍԱՆԴԱԼՈՎ

SANTAL MIDY

ՍԱՆԴՕԼ ՄԻՏԻ

MIDY

Անմիջապէս կը ջնջէ ցաւերը, ճնշումը, հեղուկները, 48 ժամուան մէջ կը բուժէ հոսումները. յաջողութիւնն է միզանցքի հիւանդութեանց մէջ, միզանցքաբորբոքման, արիւնամիզութեան, առանց միջնայ պատճառելու զոր առաջ կը բերեն անզուտ և օդիլոյ դեղերու հետ խառն սանդալները։

Ամեն քափսիւլ ՄԻՏԻ անունը կը կրէ։

Ամեն դեղարաններ

A.

ՍԻՆԿԷՐ

ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ

THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ ոչինչով գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են եւ բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ ուզած են գործածել. Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 490է աւելի պատուոյ վկայական եւ չքաղրամ ստացած բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուներու մէջ։

Բերա	) 1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց Թիւ 343 եւ 343 կրկին։) 2. » » Կալաթա Սէրայի դիմաց։
Կալաթա	) 1. Սինկէր խան Թիւնէլի եաու։) 2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Պոլիս	) 1. Սուլթան Համամ Թիւ 2։) 2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց Թիւ 18։
Սկիւտար	) Ջարշը պոյը, Թիւ 120։

Դասերը եւ Նորագութիւնները ձրի. Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, Թիւ 343 եւ 343 կրկին. Սարգիս պէյ Տիւզօղլուի տանը։

16 28—50

ԲԱՂԴԱՒՈՐ ՄԱՅՐ ՄԸ

Նիհար, աղւոր, վատոյժ, հիւանդկոտ տղաքը երբեք չէի սիրեր, միշտ կը փափաքէի գիրուկ, թմբլիկ, զուարթ, կայտառ տղաք մեծցնել։ Կատարելապէս համոզուած էի որ ապագային ուժեղ, կայտառ և կորովի զաւակներու արժանանալու և զանոնք ամէն կարգի հիւանդութեանց դէմ պաշտպանելու համար, անհրաժեշտ էր տղայ հասակէն ուշադրութիւն ընել անոնց սրունքներու աճումին. Հետեւաբար, երբ մեր անդրանիկ զաւակը վեց ամսու եղաւ, հետամուտ եղայ ամէնէն լաւ սնունդը տալ անոր և բժշկի մը յանձնարարութեամբ սկսայ ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌով սնուցանել զայն։

Տղեկը մեծ ախորժով կ'ուտէր այս ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌը և քանի ուտէր կը գիրնար, կ'ուժովնար ու կը կայտառնար։ Այսպէս քանի մը ամիս անցնելէ վերջ, երբ ակռայ հանելու ժամանակը եկաւ, սկսանք մտահոգ ըլլալ, կարծելով որ մեր աւելի ալ ծիրել տղոց յատուկ ակռայ հանելու ցաւերն ու փորհարութիւնը պիտի ունենայ, սակայն տղեկը առանց ո և է հիւանդութեան ակռան հանեց, խաղալով ցատկելով և չարութեան մէջ ու զօրանալ։

ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌով հինգ զաւակ մեծցուցի, երկուքը աղջիկ, երեքը մանչ, փառք Աստուծոյ ամէնքն ալ 25—30 տարեկան հասած առանց բնաւ հիւանդանալու և քաջողջ երիտասարդներ եղան. Հետեւաբար իր սրտէ կը յանձնարարեմ մայրերուն որ ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌով մեծցնեն իրենց զաւակները։

Բալըգ Պազարը Թ. 17
ՍԱՐԿԻՒԹ ԺԱՆՆԻ

ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌը կը ծախուի Կ. Պոլսոյ և գաւառներու մեծ դեղարաններու ու դեղի վաճառանոցներուն մէջ։

61 9—26

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻՆ

Ժամանակացոյց կառախումբ. երթեւեկ.
1905 Մարտ 1 (Ն. Տ.) չորեքշ. օրէն սկսեալ

ԳՕՆԻԱ ԷՐԷԿԼԻ—ԲՈՒԼԿՈՒՐԼՈՒԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ		622
Կայարան		Ազր. և Ժմ. Առաւ.
Գօնիա	մեկ.	11 —
Գօնիյէն խան		11 31
Ջամրա		12 15
Արըզ Էօրէն		12 43
Մանտասուն		1 12
Գարաման	ժմ.	1 43
	մկն.	1 58
Սիթրօվա		2 24
Այրանճը-Տէրպէնտ		3 14
Ալաճա		3 50
Էրէյլի	ժմ.	4 15
	մկն.	4 35
Պուլկուրլու	ժմ.	իրկ. 4 50

ԴԱՐՁ		621
Կայարան		Ազր. և Ժմ. Իրկ.
Պուլկուրլու	մկն.	5 5
Էրէյլի	ժմ.	5 23
	մկն.	7 20
Ալաճա		7 47
Այրանճը-Տէրպէնտ		8 31
Սիթրօվա		9 13
Գարաման	ժմ.	9 37
	մկն.	9 52
Մանտասուն		10 25
Արըզ Էօրէն		10 54
Ջամրա		11 30
Գօնիյէն խան		12 6
Գօնիա	ժմ.	իրկ. 12 35

Արտօնատէր ԶԱՐԷՀ ԽՈՒՍՌՈՒՖԵԱՆ

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԱՄԵՆԱՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԱԿԱՐԵՒՈՐ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐ. ԸՆԿ.

Զուտ փոխադարձ, հիմնեալ 1845ին

Կը գործէ 82 կառավարութեանց հսկողութեան ներքեւ

1903 Յունուար 1ին երաշխաւորելու գոյքն է Ֆր. 1,827,000,000

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ 812,711 ապահովագրեալ ունի որք կը կազմեն Ընկերութիւնը, որոնց կը պատկանի բոլոր շահերն 1903ին ապահովագրելոց վճարուած շահաբաժիններու գումարը Ֆր. 27,670,882։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ արեգերական բոլիսը մինչեւ հիմա ուրիշ որ եւ է Ընկերութենէ մը յանձնուած բոլիսներէն աւելի անկաշկանդ եւ չանաւոր պայմանագրութիւնն է, յանձնուած օրէն սկսեալ անվիճելի է, ըլլայ զբաղման, ճամբորդութեան, մահուան տեսակներուն եւ պատճառին, անհնազանդութեան եւ մինչեւ իսկ պատերազմի առթիւ. Տիեզերական բոլիսը կ'երաշխաւորէ փոխատուութիւններ երեք տարի ապահովագրին վճարելէ յետոյ առանց յետագայ ապահովագրին հաշուի առնելու. այս փոխատուութեանց գումարները զատ զատ նշանակուած են բոլիսին մէջ. 30 օր պայմանաժամ իւրաքանչիւր վճարման համար առանց տոկոսի, վճարումները դադրելէ՝ վերջ մինչեւ 5 տարի վերստին նշանակելու առանձնաշնորհում. յետաձգեալ ապահովագիրները 5 առ 100 տոկոսով հանդերձ վճարելով, մէկ տարեվճար ընելէ յետոյ իրաւանց կորուստ կայ. Ապահովագրութեան երկարաձգում, բոլիսին մէջ նշանակուած ժամանակամիջոցի մը համար, այնպէս որ այդ ժամանակամիջոցին մէջ եթէ մահ պատահի, ապահովագրեալ գումարը կը հատուցուի ամբողջութեամբ, առանց հաշուի առնելու անվճար մնացած ապահովագինները։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ և առ 100 տոկոսաբեր պայման ալ ունի, որ աշխարհի մէջ ցարդ գտնուած պայմաններէն ամէնէն աւելի նպաստաւորն է։ Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել

Պոլիս Հալէթիան խան
Վոյվոտա փողոց, Վիթալիս խան
Ղալաթիա

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ճ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Ընդհանուր-Եննիչ գործակալաց
Ա. ՋՈՒՀԱՃԵԱՆ

87—50 22

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլի Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոն	Անուանք	Թոն
Ալպանօ	1069	Գոմօ	1497	Կոզօ	3114	Մալմօ	724	Րոզարիօ	136
Ալէբօ	3507	Գոնկօ	1906	Կրոտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաֆֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գորսօ	895	Հիրօ	775	Մարթէլլօ	3709	Սէբօ	1735
Արիոսթօ	2277	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	[illegible]	3557	Սիլվիօ	1193
Պասանօ	1322	Տոմինօ	987	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սորէնթօ	1203
Պորոտինօ	1264	Տուրօ	1383	Հորաթիօ	3600	Մոնթէպէլլօ	1735	Թասսօ	1323
Պրավօ	1076	Տրաքօ	1713	Հըմպէր	595	Մուրիէլ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրիւնօ	841	Տինամօ	674	Իրաքօ	2354	Նէրօ	1033	Թորսօ	3327
Պըֆֆալօ	448	Էպրօ	2464	Իտահօ	5140	Օհայօ	4166	Թոլէտօ	1470
Գայրօ	1371	Էլտորատօ	1520	Ճունօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թոքիօ	487
Գալիբսօ	1337	Էրաթօ	1841	Քէլսօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	934	Քոլբինօ	2307	Բալէրմօ	637	Վասքօ	1914
Տագօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քովնօ	1700	Բոլօ	510	Վոլօ	1289
Չիքակօ	2739	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1058	Րիալթօ	2229	Վոլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1831	Ֆրանչիսքօ	4532	Լէպանթօ	2272	Րինալտօ	1663	Եէտօ	1359
Սիթօ	1697	Կալիլէօ	3064	Լիվորնօ	1243	Րոլլօ	1613	Զէրօ	120
Գոլորատօ	4335	Կիթանօ	1243	Լորէնցօ	[illegible]	Րոմէօ	1789		

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կը պատուի։

Թայյօ չոգենաւը, Նաւապետ Թօրն, ամսոյս 22ին։

Դիմել առ Գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՔՕՏ
Թիւ 22—24. Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա

10 14—50

COMP RUSS

Navigation a Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ

Մարտ

Գշ.	8]21	Իզմիր, Պիրէօս, Աղեքսանդրիա, միջօրէէն առաջ ժամը 10ին։ Հաղորդակցութիւն Բօր-Սայիտ ու Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող շոգենաւին հետ։
Գշ.	8]21	Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Քէրասոնտ, Տրապիզոն, Րիզէ, Պաթում. միջօրէէն առաջ ժամը 10ին։
Դշ.	9]22	Սեվաստոպոլ ժամը 10ին։
Եշ.	10]23	Օտեսա ժամը 10ին։ Հաղորդակցութիւն Խրիմ-Կովկաս, Խրիմ-Ազով, Օտեսա-Քերսոն, Օտեսա-Նիքոլայեվ գիծերու շոգենաւերուն հետ։
Եշ.	10]23	Պուրկազ, Վառնա, Օտեսա. իրիկուան ժամը 4ին։
Ուրբ.	11]24	Տարտանէլ, Միթիլէ, Իզմիր, Քիոս, Թրիպոլի, Պէյրութ, Եաֆա, Բօր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա. իրիկուան ժամը 4ին։
Շբ.	12]25	Օտեսա. իրիկուան ժամը 4ին։

4—50

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ԲԵՌՆԱՏԱՐ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Մարտ 28ին Մինսկէն Անտ. եւերքէն։
» 22ին Պէյծ Նիլ Անվէրսէն։

ՃԱՄԲՈՐԴՆԵՐ

Մարտ 28ին Մինսկէն, ուղ. Մարսիլիա Նիլ Անվէրս։

Ա. կարգ Բարիզի համար 200 ֆր.
» » Մարսիլիոյ » 160 »
Բ. » Բարիզի » 150 »
» » Մարսիլիոյ » 120 »

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թօփհանէ քարափին վրայ։

15 49—50 Ի. ՈՒԼԳՈՒԼ

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1905 Մարտ 1 (Ն. Տ.) չորեքշաբթի օրէն սկսեալ

ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐ ԳՕՆԻԱՅԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառք. Թ. 222 խառն Առաւ. Ժ.	Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ Կառք. Թ. 221 խառն Իրկն. Ժ.	Վ.
10	25	մկն. Էսկի-Շէհիր	ժմ.	1	25
11	7	» Կէօքճէ Քըսըք	»	12	45
12	5	» Սարըճա Գաւնար	»	12	3
12	59	» Ալայունտ	»	11	7
1	41	» Չէքիրլէր	»	10	23
2	41	» Տէօյէր	»	9	35
3	10	» Իհսանիյէ	»	8	50
3	34	» Համամ	»	8	23
3	44	» Կազլըկէօլ Համամ	»	8	14
4	31	» Աֆիոն Գարա Հիսար	»	7	43
5	11	» Պէօյիւք Չօպանլար	»	6	50
6	6	» Չայ	»	6	3
6	51	» Իսհագլու	»	5	10
7	15	» Եաուրան	»	4	45
7	46	» Աք շէհիր	»	4	23
8	18	» Ալարի բէօյ	»	3	43
9	—	» Զավուշճու բէօյ	»	3	5
9	38	» Իլկին	»	2	33
10	25	Գատըն-Խանը	»	1	39
11	20	Գարայ-Իւէք	»	12	57
11	52	» Մէյտան	»	12	17
12	52	» Բունար-Պաշը	»	11	12
1	30	ժմ. Գօնիա	մկն.	10	30
իրկն.				առաւ.	

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐ ԷՆԿԻՒՐԻԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառք. Թ. 122 խառն Առաւ. Ժ.	Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ Կառք. Թ. 121 խառն Իրկն. Ժ.	Վ.
12	—	մկն. Էսկի Շէհիր	ժմ.	10	—
12	44	» Աք Փունար	»	9	18
1	24	» Ալփու Քէօյ	»	8	46
2	4	» Պէյլիք Ախըր	»	7	58
3	9	» Սարըքէօյ	»	7	1
3	58	» Պիչէր	»	6	4
4	35	» Սաուլէր	»	5	27
5	9	» Պէյլիք Քէօփրիւ	»	5	—
6	3	» Բօլաթլը	»	4	16
7	21	» Մալը Քէօյ	»	2	49
8	15	» Սինճան Քէօյ	»	1	47
9	—	ժմ. Էնկիւրի	մկն.	1	—
իրկն.				առաւ.	

ԱԼԱՅՈՒՆՏԷՆ ՔԻՕԹԱՀԻԱ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 322 խառն Առաւ. Ժ.	Վ.	Թ. 324 խառն Իրկն. Ժ.	Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 321 խառն Առաւ. Ժ.	Վ.	Թ. 323 խառն Իրկն. Ժ.	Վ.
1	5	11	15	մկն. Ալայունտ	ժմ.	12	30	10	35
1	25	11	35	ժմ. Քէօթահիա	մկն.	12	1[illegible]	10	15

ՀԱՄԻՏԻԷ—ԱՏԱ-ԲԱԶԱՐ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 425 Խառն Առաւ. Ժ.	Վ.	Թ. Խառն Իրիկն. Ժ.	Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ 426 Թ. Խառն Իրիկն Ժ.	Վ.	Թ. Խառն Առաւ. Ժ.	Վ.
5	36			մկն. Ատա-Բազար	ժմ.	7	25		
5	54			ժմ. Համիտիէ	մկն.	7	7		